

OPINNÄYTETYÖ
Antti Mäki & Arttu Linna

**VAPAAAN METSÄSTYISOIKEUDEN
MERKITYS LAPISSA**

Rovaniemen
ammattikorkeakoulu **Metsätalouden koulutusohjelma**
University of Applied Sciences
LUC

ROVANIEMEN AMMATTIKORKEAKOULU

Luonnonvara- ja ympäristöala
Metsätalouden koulutusohjelma

Opinnäytetyö

VAPAAN METSÄSTYSOIKEUDEN MERKITYS LAPISSA

Arttu Linna & Antti Mäki

2011

Toimeksiantaja Lapin liitto

Ohjaaja Jussi Soppela

Hyväksytty _____ 2011 _____

Työ on kirjastossa lukusali-kappale

Tekijä	Arttu Linna & Antti Mäki	Vuosi	2011
Toimeksiantaja	Lapin liitto		
Työn nimi	Vapaa metsästysoikeuden merkitys Lapissa		
Sivu- ja liitemäärä	50+2		

Pohjoisen vapaa metsästysoikeus on puhuttanut ja jakanut mielipiteitä viime aikoina. Lappilaisten mielestä oikeus metsästää kotikunnan valtion mailla kuuluu olennaisena osana paikalliseen kulttuuriin. Oikeutta perustellaan muun muassa vapaaehtoisuuteen perustuvilla valtion maiden riistanhoitotöillä, harrastusmahdollisuuksilla ja laajoilla valtion maa-alueilla. Metsästysmatkailu ja Lapin ulkopuolelta tulevat metsästäjät jakavat mielipiteitä paikallisväestön keskuudessa.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää vapaan metsästysoikeuden erilaisia merkityksiä Lapissa. Keskeisimpiä kysymyksiä olivat vapaan metsästysoikeuden aluekehitykselliset, taloudelliset sekä sosiaaliset ja kulttuuriset merkitykset. Lisäksi tutkimuksemme pyrki selvittämään metsästäjien riistanhoidollisia tottumuksia sekä heidän mielipiteitään Lapin ulkopuolelta tulevista metsästäjistä ja hirviseurueista.

Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena. Kyselyn otoskoko oli 400 metsästäjää Lapin metsästäjärekisteristä. Lisäksi haastattelimme Lapin liiton, Suomen riistakeskuksen sekä Metsähallituksen edustajaa. Haastateltavia käytettiin asiantuntemuksen vuoksi. Kyselyyn vastasi 211 metsästäjää.

Vapaa metsästysoikeuden eteen suoritetaan paljon vapaaehtoista riistanhoitotyötä valtion mailla. Paikalliset metsästäjät kokevat riistanhoitotyöt kohtuullisena vaivannäköinä vapaan metsästysoikeuden eteen. Yleinen uskomus on, että riistanhoitotöiden määrä laskisi, mikäli oikeutta metsästää asuinkuntansa valtion mailla ei olisi.

Vapaa metsästysoikeuden sosiaalinen merkitys on suuri etenkin valtion mailla tapahtuvan metsästysseuratoiminnan vuoksi. Oikeus metsästää oman kunnan valtion mailla luo myös mahdollisuudet metsästyksen niin sanotuille maattomille metsästäjille. Aluekehityksellisesti vapaa metsästysoikeus sitoo väestöä Lappiin sekä yleisen metsästäjien uskomuksen mukaan, se myös houkuttelee asukkaita Lapin ulkopuolelta. Taloudellisesti ajateltuna vapaa metsästysoikeus tuo hyötyä metsästäjille ravinnon muodossa sekä säästöä lupamaksuissa.

Avainsanat: vapaa metsästysoikeus, riistanhoito, maattomat metsästäjät, metsästysmatkailu, metsästys

Author	Arttu Linna & Antti Mäki	Year	2011
Commissioned by	Regional Rescue Services of Lapland		
Subject of thesis	Free hunting right of public domain		
Number of pages	50+2		

Free hunting right of Lapland have caused discussion at last times. People of Lapland thinks that free hunting right of Lapland is justifiable because there is lot of public domains in Lapland. They think that it is a main part of local culture. It is also remarkable free time activity. Local people think that right is justifiable because they do lots of game management in public domain. There is lot of opinions about hunting tourism.

The goal of our research was explore different meanings of free hunting right in Lapland. Main points were to explore how free hunting right appear local peoples social, economic and cultural life. We also tried to find out how much local hunters do game management and what they think about hunters who come outside of Lapland.

The research was executed as questionnaire study. Size of sample was 400 hunters which were selected from register of hunters. We also interviewed people from Regional Rescue Services of Lapland, Metsähallitus and Finnish game center. 211 hunters answered.

Free hunting right has big social meaning especially because hunting clubs exploit public domains. Legal right to hunt public domains of home municipalities give chance to hunting to landless hunters. Free hunting right allure people to Lapland and keep them in Lapland. Free hunting right brings benefits because hunters get game meat.

Hunters do lot of game management for voluntary in public domains. Local hunters take actively part in game management because they have free hunting right. Prevalent opinion is that volume of game management could decrease without free hunting right.

Key words: Free hunting right, game management, landless hunters, hunting tourism, hunting

SISÄLLYSLUETTELO

KUVIOLUETTELO	1
1 JOHDANTO	2
2. METSÄSTYS	5
2.1 Metsästyksen historia Suomessa	5
2.2 Metsästyspolitiikka	7
2.3 Metsästyksen etiikka.....	8
2.4 Lainsäädännöstä	8
2.5 Metsästäjien profilointi	10
2.6 Metsästyksen kulttuurillinen merkitys.....	12
2.7 Riistanhoito.....	12
2.8 Metsästysmatkailu Suomessa.....	14
2.9 Metsästys valtion mailla.....	16
3. TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	19
3.1 Tutkimusaineistot ja -menetelmät	19
3.2 Tutkimuksen luotettavuus	19
4 TULOKSET	21
4.1 Metsäystavat	21
4.2 Mieli pide Lapin ulkopuolelta tulevista metsästäjistä.....	22
4.3 Riistanhoitotyöt	25
4.4 Vapaan metsäystoikeuden vetovoima Lappiin	28
4.5.1 Metsäystpäivät asuinkunnan valtion mailla	31
4.5.2 Metsäystpäivät asuinkunnan ulkopuolella valtion mailla.....	31
4.6 Sosiaalinen merkitys	33
4.6.1 Taloudellinen merkitys.....	35
4.6.2 Metsäystyksen tarkoitus.....	37
4.7 Metsäystmatkailu	38
4.8 Vapaan metsäystoikeuden tulevaisuus.....	39
5. TULOSTEN TARKASTELU JA JOHTOPÄÄTÖKSET	41
5.1 Vapaan metsäystoikeuden sosiaaliset merkitykset.....	41
5.2 Vapaan metsäystoikeuden aluekehitykselliset vaikutukset	42
5.3 Vapaan metsäystoikeuden taloudelliset merkitykset	44
5.4 Metsäysttottumukset	45
5.5 Ulkopaikkakuntalaiset metsästäjät ja hirviseurueet.....	46

5.6 Riistanhoitotöiden suorittaminen.....	47
5.7 Mielipiteet vapaan metsästysoikeuden tulevaisuudesta.	48
5.8 Tutkimuksen arviointi	49
LÄHTEET	50
LIITTEET	Error! Bookmark not defined.

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Mielipiteet Lapin ulkopuolelta tulevien hirviseurueiden määrästä	23
Kuvio 2. Suhtautuminen Lapin ulkopuolelta tulevien hirviseurueiden määrään, verrattaessa vastaajien hirvenmetsästyksen	24
Kuvio 3. Riistanhoitotöiden suorittaminen valtion mailla	25
Kuvio 4. Metsästysseuraan kuulumisen vaikutus riistanhoitotöiden suorittamiseen	26
Kuvio 5. Mielipiteet suoritettujen riistanhoitotöiden riittävydestä	27
Kuvio 6. Mielipiteet vapaan metsästysoikeuden roolista väestön houkuttelijana. Ikäluokittainen vertailu	29
Kuvio 7. Vapaan metsästysoikeuden hyödyntämisen vaikutus metsästäjien mielipiteeseen väestön houkuttelevuudesta	29
Kuvio 8. Vapaan metsästysoikeuden merkitys lappilaisten asuinpaikan valintaan	30
Kuvio 9. Metsästyspäivien lukumäärä asuinkunnan ulkopuolisilla valtion mailla	32
Kuvio10. Vapaan metsästysoikeuden merkitys lappilaisten sosiaaliseen kanssakäymiseen verrattaessa metsästäjien metsästystapoihin	34
Kuvio 11. Vapaasta metsästysoikeudesta taloudellista merkitystä	36
Kuvio 12. Virkistys metsästyksen tarkoituksena	37

1 JOHDANTO

Lapin vapaa metsästysoikeus on ollut puheen aiheena pitkään aina eduskuntaa ja ministeriötasoa myöten. Lappilaisten metsästäjien huolet ikaikaista oikeutta kohtaan ovat olleet oikeutetusti suuria. Kommentteja sekä mielipiteitä vapaan metsästysoikeuden tulevaisuudesta on saanut lukea erinäisistä lehdistä ja artikkeleista. Pitkäaikainen keskustelu aiheesta on saanut paljon huomiota ympäri Suomea.

Tutkimuksemme pyrkii antamaan yleiskuvan vapaan metsästysoikeuden erinäisistä merkityksistä Lapissa. Lähtökohtana ja tutkimusongelmana oli selvittää millaisia merkityksiä vapaaseen metsästysoikeuteen liittyy. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin yleisiä metsästyksen ja riistanhoitoon liittyviä asioita.

Kuntalaisen oikeus metsästää asuinkuntansa valtion mailla Lapin läänissä ja muutamassa Kainuun sekä Pohjois-Pohjanmaan kunnassa on ollut lähes itsensänselvyyttä pitkään. Viime aikoina oikeutta on alettu kyseenalaistaa riistan liiallisella verotuksella sekä taloudellisella puolella perustellen. Ulkopaikkakuntalaisille metsästys oman kuntansa ulkopuolisilla valtion mailla on luvanvaraista. Tämä on aiheuttanut kateutta etenkin vapaan metsästysoikeuden alueen ulkopuolelta tulevien metsästäjien keskuudessa.

Paikallinen väestö perustelee vapaata metsästysoikeutta muun muassa laajoilla valtion mailla, harrastusmahdollisuuksien vähyydellä sekä riistanhoidollisilla kysymyksillä. Ulkopaikkakuntalaisiin lupametsästäjiin suhtaudutaan yleisesti melko vaihtelevasti. Varsinkin Lapin ulkopuolelta tulevat metsästäjät ovat aina aiheuttaneet paljon keskustelua. Lapin paikallisen väestön sekä muualta tulevien metsästäjien välille on muodostunut selvä kahtia jako.

Lapin vapaa metsästysoikeus aiheena on erittäin kiinnostava. Suomen riistakeskuksen ehdotettua kyseistä oikeutta opinnäytetyömme aiheeksi innostuimme heti. Se oli valmis ohjaamaan työtä, mutta sillä ei ollut resursseja tukea tutkimusta rahallisesti. Otimme yhteyttä Lapin liittoon asian tiimoilta. Lapin liitto kiinnostui

aiheesta ja lupautui maksamaan tutkimuksesta aiheutuvat kulut, joita olivat lähinnä postitus- ja kopiointimaksut.

Päätimme toteuttaa tutkimuksemme kyselytutkimuksena tavallisille lappilaisille metsästäjille laajan tutkimusmateriaalin saamiseksi. Otokoko oli 400 metsästäjää satunnaisella otannalla Lapin metsästäjärekisteristä. Lisämateriaalina haastattelimme edustajia Metsähallituksesta, Suomen riistakeskuksesta sekä Lapin liitosta. Valitsimme juuri nämä organisaatiot haastateltaviksi, koska he edustavat mielestämme eri näkökulmia liittyen vapaaseen metsästysoikeuteen. Lisäksi niillä on laajat taustatiedot koskien kuntalaisen oikeutta metsästää asuinkuntansa valtion mailla.

Jaoimme tutkittavat asiat aihealueisiin. Tutkittavia asioita olivat vapaan metsästysoikeuden merkitys sosiaaliselta, kulttuuriselta, taloudelliselta ja aluekehitykselliseltä kannalta. Lisäksi saimme Suomen riistakeskukselta niin sanottuja yleisaihealueita metsästykseen liittyen. Tällaisia aiheita olivat muun muassa riistanhoidolliset sekä metsästysmatkailuun liittyvät kysymykset. Aihealueet jaoimme keskenämme siten, että toinen alkoi tutkia vapaan metsästysoikeuden merkityksiä Lapissa aluekehitykselliseltä sekä taloudelliselta, ja toinen sosiaaliselta sekä kulttuuriselta kannalta. Varsinaiset johtopäätökset kirjoitettiin yhdessä, jotta työstä tulisi kerralla yhdenmukainen tyyliltään ja muotoilultaan. Asiantuntija-haastattelut toteutettiin alusta loppuun yhdessä.

Aiempaa tutkimusta varsinaisesta vapaan metsästysoikeuden merkityksestä on melko niukasti. Muun muassa Pirjo Ilvesviita käsittelee paljon metsästyspolitiikkaa sekä sivuaa paikoin myös vapaata metsästysoikeutta väitöskirjassaan Paaluraudoista kotkansuojeluun 1865 – 1993, 2005. Muita aihetta tutkineita ovat muun muassa Juhani ja Pekka Salmi 2005 yhteistyössä Riista- ja Kalatalouden tutkimuslaitoksen kanssa.

Tutkimuksessamme pyrimme ottamaan huomioon vapaan metsästysoikeuden merkitykset etenkin tavallisten metsästäjien sekä lappilaisen väestön kannalta. Tavoitteenamme oli tuoda esiin vapaan metsästysoikeuden moninaiset merkitykset jokapäiväisen elämän kannalta sekä selvittää mahdollisia uusia ulottu-

vuuksia liittyen lappilaiseen kulttuuriin ja eräperinteisiin. Samalla pyrimme myös selvittämään oikeuden tuomia mahdollisia hyötyjä esimerkiksi valtion maiden riistanhoitotöiden kannalta. Pyrimme myös tuomaan esille metsästäjien mainitsema kehittämismahdollisuuksia muun muassa metsästysmatkailuun sekä lupakäytäntöihin.

2. METSÄSTYS

”Metsästyksellä tarkoitetaan luonnonvaraisen riistaeläimen pyydystämistä ja tappamista sekä saalin ottamista metsästäjän haltuun. Metsästyksiä on myös pyyntitarkoituksessa tapahtuva riistaeläimen houkuttelemine, etsiminen, kiertäminen, väijyminen, hätyyttäminen tai jäljittäminen, koiran tai muun pyyntiin harjoitetun eläimen käyttäminen riistaeläimen etsimiseen, ajamiseen tai jäljittämiseen sekä pyyntivälineen pitäminen pyyntipaikalla viritettynä pyyntikuntoon.” (ML 1993 ; Mänty 2006, 14.)

2.1 Metsästyksen historia Suomessa

Metsästyks oli ennen Suomessa pääosin toimeentulon turvaamista ja elannon hankkimista. Nykyisin metsästyksestä on tullut metsästäjien vapaa-ajan viettotapa. Läpi aikojen metsästyks ja luonnonläheisyys on ollut osa suomalaista identiteettiä. Metsästyks on koettu oikeutetuksi jokaiselle suomalaiselle yhteiskuntaluokasta riippumatta. Muualla Euroopassa metsästyks sen sijaan oli ennen pelkäättään yläluokkien, kuten kuninkaiden oikeus. (Ilvesviita 2005, 22–23 ; Mänty 2006, 12.)

Ruotsi-Suomen valtakunnassa astui vuonna 1347 voimaan Maunu Eerikinpojan maalaki, jossa metsästysoikeus sidottiin maaomistukseen. Nykyisessä metsästyksilainsäädännössä on sama käytäntö. Poikkeuksena nykypäivään tuolloin osa metsästyksestä oli yksinomaan kuninkaallisten oikeus. (Salmi, J. – Salmi, P. 2005, 1.)

Poikkeuksen maaomistuksen ja metsästysoikeuden sidonnaisuuteen teki vuonna 1934 metsästyksilaisissa myönnetty Lapin, ja eräiden Oulun läänin kuntien vapaa metsästysoikeus. Kyseinen oikeus mahdollisti kuntalaisen metsästyks kunnan valtion mailla. Lakia perusteltiin vuoden 1933 valtiopäivillä sillä, että oikeuden piiriin kuuluvat väestöt saavat ansiomahdollisuuden aikoina, jolloin muuta ansiomahdollisuutta ei ole tarjolla. Oikeuden katsottiin olevan välttämätön erityisesti maan pohjoisimmissa osissa. (Salmi, J. – Salmi, P. 2005, 1.)

Vuoden 1934 lakia oli esitetty uudistettavaksi jo 1940-luvulla. Tällöin oli nostettu esille kiinteän metsästys- ja riistanhoito-organisaatioiden aikaansaamista sekä metsästysasioiden keskittämistä yhden keskusviraston alaisuuteen. Myös rauhoitusaikoihin toivottiin lisää joustavuutta. Loukku- ja ansapyynti haluttiin kieltää ja metsästysrikosten tuomioita koventaa. (Ilvesviita 2005, 263.)

Vuoden 1962 metsästyslakia säädettäessä hallitus ehdotti, että vapaata metsästysoikeutta rajoitettaisiin varsinaiseen riekonpyyntialueeseen. Perusteluina mainittiin teollisuuden sekä talouden kasvu, väestön määrän nousu ja metsätieverkoston leviäminen. Ehdotus lain muuttamisesta ei saanut kannatusta ja laki säilyi ennallaan. Vuonna 1969 laki muutettiin siten, että paikallisten asukkaiden oikeus metsästää valtion mailla rajoitettiin oman asuinkunnan alueeseen. Pelkkä kunnassa kirjoilla oleminen ei riittänyt, vaan henkilön piti asua kunnassa. Kiinteistön omistaminen ei tee omistajasta kuntalaista. (Salmi, J. – Salmi, P. 2005, 1.)

Ilvesviidan mukaan ensimmäinen suuri muutos tapahtui siirryttäessä eläntometsästyksestä harrastuspohjaiseen metsästykseen. Tällöin alettiin kyseenalaistaa metsästyksen etiikkaa ja oikeutusta myös eläinten kannalta. 1970–1980 luvulla ympäristö- ja luontokysymykset saavuttivat yhteiskunnallisen tietoisuuden. Luonnonsuojelukysymykset nousivat yhä enemmän esille puhuttaessa metsästyksestä. (Ilvesviita 2005, 23–24, 280.)

Metsästysoikeuden sidonnaisuus maanomistukseen nousi uuden lain myötä suureksi kysymykseksi. Maattomien metsästäjien määrä kasvoi. Pohjois-Suomessa ongelmaa ei ollut vapaan metsästysoikeuden vuoksi. Lapin läänissä ja useissa Kajaanin kunnissa se turvasi oikeudet metsästykseen oman kuntansa valtion mailla. Ongelmaksi nousi etenkin eteläisen Suomen metsästäjien määrä suhteessa vähäisiin luvanvaraisiin valtion maihin. Metsästysseurat suhtautuivat nihkeästi maattomiin metsästäjiin, niillä oli suuri valta valikoida jäsenensä. Seurat vuokrasivat metsästysmaansa maanomistajilta, mikä takasi niiden jäsenille metsästysoikeuden kyseisille alueille. Käytännössä seurat kuitenkin valvoivat tarkoin jäsenmääräänsä. (Ilvesviita 2005, 274–277.)

Eri väestöryhmien tuleminen metsästyskulttuuriin aiheutti sen, että tiedot ja taidot eivät enää välttämättä kulkeneet sukupolvelta toiselle. Tämän takia otettiin käyttöön metsästysvuoden 1964–1965 alusta metsästäjätutkinto laadun varmistamiseksi. Metsästäjien Keskusjärjestö rupesi heti alussa julkaisemaan opasta metsästäjätutkintoa varten. (Ilvesviita 2005, 329–330.)

2.2 Metsästyspolitiikka

Metsästyspolitiikalla voidaan tarkoittaa muun muassa metsästyksestä vastaavien organisaatioiden tai yhteisöjen tavoitteita ja keinoja metsästyksen liittyvien kysymysten hoitamiseksi. Metsästyspolitiikka pyrkii myös löytämään keinoja, joilla metsästystä saadaan vietyä eteenpäin sekä harrastuksena että elinkeinona. Tällöin voidaan viitata esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriön ohjaamaan Metsästäjien keskusjärjestön toteuttamaan viralliseen metsästyspolitiikkaan. (Ilvesviita 2005, 29.)

Metsästyspolitiikka on tärkeä osa metsästystä ja sen kehittämistä. Virheellisillä päätöksillä voi olla vakavat seuraukset. Metsästyspolitiikka säätelee muun muassa riistakannan kokoa, jolloin riistakannan säätely on pitkälti kiinni tehdyistä ratkaisuista. Myös salametsästyksen kitkeminen ja eläinlajien uhanalaistuminen ovat asioita, joihin pyritään löytämään ratkaisuja päivittäisellä yhteistyöllä. Metsästyspoliittisia kysymyksiä ovat myös maanomistus- ja metsästysoikeuskysymykset. Eri sidosryhmillä on yleensä erilaiset mielipiteet oikeuskysymyksiin. Järjestöjen tehtävänä on löytää sellaiset ratkaisut metsästystä koskeviin kysymyksiin, että ne ovat mahdollisimman oikeudenmukaisia jokaisen sidosryhmän kannalta. Tällaisia sidosryhmiä ovat muun muassa metsästäjät, luonnonsuojelujärjestöt, metsätalous ja media. (Ilvesviita 2005, 28–29.)

Metsästyspolitiikan tavoite on riistakannan säätely siten, että niiden käyttö olisi kestävä. Saaliskiintiöt, pyyntirajoitukset sekä metsästysperiaatteiden säätely ovat osa metsästyspolitiikan tehtäviä. Metsästäjillä sekä metsästysasiantuntijoilla on aina ollut mielipide eroja, joten on pyritty löytämään parhaat mahdolliset poliittiset ratkaisut metsästyksen edistämiseksi. Oman mausteensa metsästyspolitiikkaan antavat pedot. (Haila - Lähde 2003, 9 ; Ilvesviita 2005, 30–31.)

2.3 Metsästyksen etiikka

Eettisesti hyväksyttävän metsästyksen vaiheita ovat riistan etsiminen, löytäminen ja sopivalle pyyntietäisyydelle pääseminen. Valittu saalisyksilö pyritään tappamaan mahdollisimman kivuttomasti sekä nopeasti. Saalista tulee kunnioittaa sekä pyrkiä maksimoimaan siitä saatu hyöty. Metsästystä tulee vaalia osana suomalaista kulttuuria ja pyrkiä omalla toiminnallaan lisäämään metsästyksen arvostusta. Riistaa pyytäessä tulee ottaa huomioon kestävän käytön periaatteet ja pyrkiä omalta osaltaan antamaan panoksensa riistanhoitotyöhön. (Metsästäjien keskusjärjestö 2006.)

Riistaeläimiä tulee kunnioittaa ja siten pyrkiä vain varmoihin osumiin. Ampumalla vain varmoilta paikoilta ehkäistään eläinten haavoittumisriskiä. Jokaisen tulisi myös pyrkiä jatkuvasti oppimaan jotakin uutta luonnosta ja metsästyksestä. Perus metsästyslainsäädännön tunteminen kuuluu jokaisen metsästäjän velvollisuuksiin. Turvallisuus tulee ottaa huomioon käsiteltäessä aseita ja ansoja. Suhteet muihin sidosryhmiin tulee pitää kunnossa sekä kunnioittaa muita luonnossa liikkujia. (Metsästäjien keskusjärjestö 2006.)

2.4 Lainsäädännöstä

Metsästystä säätelevät useat eri säädökset, perustana voidaan pitää metsästyslakia, joka uudistettiin perusteellisesti vuonna 1993. Tarkemmin tietoa asetuksista löytyy metsästysasetuksesta, joka on myös peräisin vuodelta 1993.(MKJ 2011 a). Metsästysasetukseen on jälkeenpäin tehty lukuisia päivityksiä. Muita metsästystä sääteleviä asetuksia ovat muun muassa laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta eli jokaisen, joka harjoittaa metsästystä tai toimii metsästyslain (615/93) 28§:ssa tarkoitettuna metsästyksen johtajana, on metsästyskausittain suoritettava valtiolle riistanhoitomaksu. Maksun suorittaneelle annetaan metsästyskortti. (ML 1993)

”Jokaisella Suomessa pysyvästi asuvalla on oikeus metsästää yleisellä vesialueella, meressä, sellaisilla yleisillä vesialueilla meressä olevilla saarilla ja luodoilla, jotka kuuluvat valtiolle ja joiden hallintaa ei ole kenellekään luovutettu, sekä Suomen talousvyöhykkeellä. Yleisellä vesialueella järvessä ja tällaisilla alueella olevilla valtion omistamilla saarilla ja luodoilla on oikeus metsästää henkilöllä, jonka kotipaikka on kunnassa, johon yleinen vesialue osaksi tai kokonaan kuuluu taikka johon se rajoittuu.” (ML 1993).

Metsästyslain 8§ määrittelee kuntalaisen oikeuden metsästää valtion alueella, mikäli tämän kotikunta sijaitsee Lapin läänin tai Kajaanin, Hyrynsalmen, Kuhmon, Kuusamon, Paltamon, pudasjärven, Puolangan, Ristijärven, Sotkamon, Suomussalmen, Taivalkosken, Vaalan tai Vuolijoen kunnassa. (ML 1993) Kuntalaisen vapaata metsästysoikeutta hyödyntää noin 48 000 metsästäjää.

Metsästys- ja riistanhoitoasioiden ylin johto ja valvonta kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle. Muita metsästys- ja riistanhoitoasioita hoitavia tahoja ovat muun muassa Metsästäjien keskusjärjestöt, riistanhoitopiirit ja yhdistykset sekä metsästysseurat. (ML 1993 ; Mänty 2006, 14.) Metsästäjien keskusjärjestö ylläpitää metsästäjärekisteriä, johon kuuluu noin 360 000 suomalaista metsästäjää. Vuosittain noin 300 000 heistä suorittaa riistanhoitomaksun. Rekisterin tehtävänä on ylläpitää metsästäjien osoitetietoja sekä seurata heidän riistanhoitomaksujaan. (MKJ 2011 b.) Lappilaisten metsästäjien osuus metsästäjärekisteristä on noin 36 000 metsästäjää.

Metsästäjien keskusjärjestö perustettiin vuonna 1962 metsästyslaissa. Samaan aikaan laissa määritettiin myös muut metsästyksessä vastaavat viranomaistahot, kuten riistanhoitopiirit - ja yhdistykset. Ylintä päätäntävaltaa keskusjärjestössä käyttää edustajakokous, joka koostuu 45 riistanhoitopiirien nimeämästä edustajasta. Edustajakokous valitsee järjestölle hallituksen, johon kuuluu yhdeksän jäsentä, joista seitsemän on valittu riistanhoitopiirien asettamista ehdokkaista, yksi edustaa järjestäytyneitä metsästyksen ja riistanhoidon kannalta merkittävää alaa sekä yksi on maa- ja metsätalousministeriön määräämä jäsen. Kaikille hallituksen jäsenillä on henkilökohtainen varajäsen. Metsästäjien Keskusjärjestön tehtävänä on edistää metsästystä ja riistanhoitoa sekä turvata riistakantoja erilaisten kokeilumenetelmien sekä sidosryhmien välisten yhteistöiden kautta. Järjestön perustoiminnot on jaettu neljään vastuualueeseen, jotka ovat koulutus- ja

riistatalous, talous- ja hallinto, informaatiopalvelut ja Laitialan toimintakeskus. (MKJ 2011 a.)

Riistanhoitomaksun vuonna 2009 maksoi yhteensä noin 308 000 metsästäjää, joista metsällä kävi noin 229 000. Pienriistan pyytäjiä tästä joukosta oli noin 194 000 ja hirvieläinten pyytäjiä noin 122 000 henkilöä. Useampi kuin joka kolmas metsästi sekä pienriistaa että hirvieläimiä. Pienriistaa metsästi aseilla noin 190 000 metsästäjää, joiden pyyntipäivät nousivat yhteensä 2,4 miljoonaan. Ansoilla pienriistaa pyysi noin 43 000 metsästäjää, pyyntipäivien noustessa 1,6 miljoonaan. Hirvieläimiä metsästettiin 1,7 miljoonaa pyyntipäivää. (RKTL 2010, 7.)

Vuonna 2009 Lapin riistanhoitopiirin alueelle myönnettiin yhteensä 10 533 hirven kaatolupaa, joista yli 88 prosenttia käytettiin. Vuonna 2010 myönnettiin 12479 hirven kaatolupaa. Eniten pyyntilupia myönnettiin Rovaniemen seudulle, Sallaan, sodankylään sekä Ranualle. Vähiten lupia myönnettiin Ylä-Lappiin. (Suomen riistakeskus 2011)

2.5 Metsästäjien profilointi

Vuonna 2009 riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tekemässä kyselyssä kartoitettiin metsästäjien profiilia. Yli kahta kolmesta metsästäjästä kiinnosti metsästys koiran kanssa. Suosituimpina pidettiin ajokoiria- ja pystykorvametsästystä, joita ilmoitti harrastavansa kolmannes koirametsästäjistä. Metsästäjistä tasan kolmannes omistaa koiran tai useampia. Kolmannes metsästäjistä piti koiran kanssa metsästystä kannusteena metsästykselle. Vastaajista noin neljännes ilmoitti metsästyksen kiinnostavan ilman koiraa paljon tai erittäin paljon, alle viidennes ilmoitti että ilman koiraa metsästäminen ei kiinnosta ollenkaan. (Toivonen 2009, 16.)

Vastanneista 70 prosenttia ilmoitti, että ansapyynti loukuilla, naruilla ja raudoilla sekä jousimetsästys ja ruokintapaikoilta pyynti ei kiinnosta lainkaan. Lähes yhtä vähän kiinnosti metsästys lippusiimoilla tai luolakoirilla. Myöskään hirvieläinten pyyntiä mäyräkoiralla ei pidetty kovin houkuttelevana. (Toivonen 2009, 16–17.)

Suurinta kiinnostus oli yksin tapahtuvaa metsäkanalintujen metsästystä kohtaan. Siitä oli kiinnostunut suurin osa metsästäjistä. Vajaata kymmentä prosenttia kyseinen metsästysmuoto ei kiinnostanut lainkaan. Muut metsäkanalintujen metsästysmuodot olivat tasaisen kiinnostavia. Vesilintujen osalta metsästys kiinnosti eniten yksin liikkuen tai passissa ollen. Näistä paljon tai erittäin paljon on kiinnostunut kolmannes vastaajista, ja vain noin 15 prosenttia ei lainkaan. (Toivonen 2009, 16–17.)

Useisiin metsästysmuotoihin oli enemmän kiinnostusta kuin todellisuudessa on mahdollista harrastaa. Esimerkiksi vain kolmannes vastaajista ilmoitti metsästävänsä metsäkanalintuja yksin, vaikka kiinnostusta kyseistä metsästysmuotoa kohtaan oli enemmän. Vesilintujen pyyntiä yksin harrasti noin neljännes vastaajista. Reilu viidesosa ilmoitti metsästävänsä ilman koiraa. (Toivonen 2009, 16–17.)

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen 1995 tekemän selvityksen mukaan metsästäjiä on kaikista sosiaaliluokista. Korkeasti koulutettujen osuus on keskimääräistä pienempi. Rungas kolmannes metsästäjistä asuu haja-asutusalueilla ja alkutuotannossa heistä työskentelee viidennes. Suurkaupungeissa asuu noin 10 prosenttia metsästäjistä. Eniten metsästäjiä on Pohjois-Suomessa. Suurin osa metsästäjistä kuuluu metsästysseuraan. Metsästyksellä on suuri sosiaalinen merkitys. Metsästysharrastus kestää keskimäärin yli 20 vuotta ja aloitetaan nuorena. (Nummi 1995, 147.)

Vuonna 2002 Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen sekä Metsästäjien keskusjärjestön tekemässä tutkimuksessa nykypäivän metsästäjälle saalis ei ole tärkeintä. Metsästäjäprofiiliselvityksen mukaan metsästyksen viisi tärkeintä motiivia tärkeysjärjestyksessä ovat luonnon läheisyyden kokeminen, irtautuminen arjesta, rentoutuminen, eläinten käyttäytymisen sekä luonnon tuntemisen halu ja yhdessäolo muiden metsästäjien kanssa. Saaliin saaminen oli vasta sijalla yhdeksän. (Lindén 2002, 14.)

2.6 Metsästyksen kulttuurillinen merkitys

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos toteutti tutkimuksen vuonna 2005, jossa kartoitettiin vapaan metsästysoikeuden merkitystä. Pohjois-Suomen metsästäjien mukaan metsästyks ei ole vain irrallinen harrastus, vaan osa kulttuuria ja eräperintöä. Vapaalla metsästysoikeudella katsotaan olevan merkitystä luonnonvarojen hyödyntäjänä monipuolisen talteenoton kannalta ja sillä edistetään riistakantojen vapaaehtoista hoitotyötä. Oikeudella uskotaan olevan myönteinen vaikutus syrjäseutujen autioitumisen estäjänä. (Salmi, J. – Salmi, P. 2005.)

Huolenaiheeksi tutkimuksessa nousi vapaan metsästysoikeuden kaventuminen etenkin etelästä tulevien lupametsästäjien myötä. Metsästäjät toivoivat, että pohjoisen alueen erityispiirteet otettaisiin paremmin huomioon lainsäädännöstä jutellessa. Yhteistyötä metsähallituksen ja pohjoisen metsästäjien välillä toivottiin lisää ristiriitojen ehkäisemiseksi. Yhteistyön toivottiin tuovan tasapainon niin taloudelliselta ja sosiaaliselta, kuin ekologiseltakin kannalta katsottuna. Metsähallitus perustelee usein näkemyksiään ekologiselta kannalta, kun taas paikallinen väestö perustelee kantojaan sosiaalisella puolella. Tulokset perustuvat 1077 metsästäjän vastauksiin. Kysely toteutettiin Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen, Lapin, Oulun ja Kainuun riistanhoitopiirien sekä metsähallituksen välisenä yhteistyönä. (Salmi, J. – Salmi, P. 2005.)

2.7 Riistanhoito

”Riistanhoidolla tarkoitetaan riistakantojen säätelyä riistan elinolosuhteet turvaamalla, taikka muulla tavoin lisätä tai säilyttää riistakantoja ja niiden välisiä tasapainoja. Metsästysvuosi alkaa 1. päivänä elokuuta ja päättyy 31. päivä heinäkuuta”. (ML 1993.)

Vapaata metsästysoikeutta perustellaan yleisesti sillä, että valtion mailla suoritetaan metsästyksen lisäksi riistanhoitotöitä. Voidaan miettiä sitä, että suoritettaisiinko riistanhoitotoimenpiteitä riittävästi tai lainkaan valtion mailla ilman vapaata metsästysoikeutta. Valtion maiden riistanhoitotöiden teko perustuu pitkälti metsästäjien vapaaehtoisuuteen. Vapaaehtoisten puuttuessa valtion maiden riistanhoito olisi vaarassa jäädä paitsioon.

Nykyaikainen riistanhoito ottaa kattavasti huomioon elinympäristöt sekä luonnonmaisemat. Metsästyksen suunnittelulla sekä riistakantoja seuraamalla pyritään kestävään kantojen säilyttämiseen. Riistanhoito on osa metsästysharrastusta. Suomessa metsästäjät tekevät kantojen seurantaan liittyvää vapaaehtoistyötä enemmän kuin missään muualla. Tällaista vapaaehtoistyötä ovat muun muassa riistakolmiolaskennat, vesilintujen pistelaskennat sekä ruokinnat. (Nummi 1995, 48–50.)

Riistaeläinten määrään vaikuttaa erityisesti elinolosuhteet, kuten ravinnon määrä ja elintila. Myös metsästyksellä on suuri vaikutus kantojen tiheyteen. Maankäytön tehostuminen 1900-luvulla on muuttanut paljon riistan luonnollisia elinympäristöjä. Jotkin eläimet, kuten hirvet ovat hyötäneet metsien nuorentumisesta, kun taas syyt esimerkiksi kanalintujen pitkäaikaiseen vähenemiseen löytyvät niiden elinympäristöjen pirstoutumisesta. Maankäytön tuomia haittavaikutuksia on pyritty lieventämään elinympäristöjen hoitotoimilla. (Nummi - Väänänen 2000, 108.)

Metsästäjät voivat omalla toiminnallaan ja ratkaisuillaan vaikuttaa riistakantoihin siten, että ne säilyvät metsästettävänä. Silloin kuin halutaan metsästyksellä vaikuttaa riistakantojen kokoon, puhutaan verotuksesta. Jotta riistakannat pysyisivät tasapainossa, täytyy verotuksen olla kestävä. Verotuksen ongelmat voidaan jakaa kahteen osa-alueeseen, yliverotukseen ja aliverotukseen. Myös saalisyksilöiden valikointi aiheuttaa päänvaivaa. Maankäytön lisääntyminen on johtanut siihen, että riistaeläinten luontaiset rauhoitusalueet ovat vähentyneet etenkin metsätieverkoston myötä. (Nummi - Väänänen 2000, 108–109.)

Metsästykselle riistanhoidollisessa muodossa on tyypillistä, että se vähentää pesivää kantaa. Metsästetty populaatio on usein pienempi kuin metsästämätön. Tämä ei tarkoita kuitenkaan sitä, että metsästys olisi kannalle vaaraksi. Kun kanta pienenee, jäljelle jäävälle kannalle on enemmän elintilaa, ravintoa ja suojaa. (Lindén 2002, 13.)

Riistakolmiolaskennat aloitettiin Suomessa laajemmin vuonna 1989. Laskennat ovat aina pohjautuneet suurimmaksi osaksi vapaaehtoisten metsästäjien suorittamiin maastotöihin. Riistakolmiolaskenta toteutetaan siten, että kävellään ta-

sasivuinen kolmio metsässä, jonka jokainen sivu on neljä kilometriä. Jokaiselta sivulta lasketaan jälki- ja muut havainnot eläimestä. (Nummi - Väänänen 2000, 94–95.)

Hirvieläimet ovat luvanvaraista riistaa, joten niille on anottava pyyntilupa metsästystä varten. Luvat myöntää riistanhoitopiiri. Pyyntiluvan myöntämisen edellytyksenä on, että metsästäjälle on pyytämiseen soveltuva yhtenäinen alue. Hirvenmetsästyksessä vähimmäisvaatimus on tuhat hehtaaria ja muilla hirvieläimillä 500 hehtaaria. Pyyntilupahakemus tehdään kirjallisesti ja siihen liitetään pyyntialueen kartta ja alueen pinta-ala. (Nummi - Väänänen 2000, 114.)

Hirvieläinten verotus perustuu useiden eri sidosryhmien neuvottelujen tulokseen. Sidosryhmäneuvotteluihin kutsutaan maa- ja metsätalouden edustajia sekä liikenteestä vastaavia osapuolia. Neuvotteluilla pyritään saamaan kokonaiskuva hirvikannan koosta. Metsästäjät täyttävät jahdin jälkeisiä hirvihavaintokortteja, joilla seurataan jäävää hirvikantaa. Alueittain suoritetaan myös maa- ja lentolaskentoja, joilla saadaan arvokasta tietoa. Kevättalvella tehtävissä suunnitelmassa pyritään ottamaan huomioon hirvikannan koko ja arvioitu vasatuotto. (Nummi - Väänänen 2000, 115.)

Metsästystä tarvitaan, koska se säätelee monia riistakantoja, joiden luontainen säätely ei nykyisessä rajusti muuttuneessa ympäristössä enää toimi. Lähinnä tällä tarkoitetaan sorkkaeläimiä. Voidaan pitää jopa epäeettisenä ajatusta, että ilman metsästystä hirvieläinkannat pysyvät tasapainossa luontoäidin voimalla. (Christoffersson 2006, 14–15.)

2.8 Metsästysmatkailu Suomessa

Vapaasta metsästysoikeudesta puhuttaessa sivutaan usein metsästysmatkailua. Valtion maille tulevat ulkopaikkakuntalaiset metsästäjät ovat metsästysmatkailijoita. Lapissa asuvien ja vapaata metsästysoikeutta hyödyntävien ihmisten mielessä metsästysmatkailu on usein negatiivinen asia. Ulkopaikkakuntalaisten ja varsinkin Lapin ulkopuolelta tulevien metsästäjien katsotaan tuhoavan riistakannat sekä aiheuttavan vaaratilanteita vastuuttomalla metsästyksellään.

Metsästys on tärkeä elementti suomalaisille, ja syrjäseudulla asuville se on jopa elämäntapa. Metsästys nähdään tärkeänä tekijänä riistakantojen säätelyssä ja liharuuan hankinnassa. Metsästyksen sosiaalinen ja ihmisiä yhdistävä puoli on myös merkittävä. Metsästysmatkailussa korostuu metsästys harrastuksena sekä virkistysmahdollisuutena. (Keskinarkaus – Kurki – Matilainen 2011, 54–55.)

Suomessa on noin 25 metsästysmatkailun kärkiyritystä ja 100 – 150 matkailun aktiivitoimijaa. Metsästysmatkailun toiminnan kannalta tärkeimpiä toimijoita ovat metsästysseurat ja yritykset sekä niiden välinen yhteistyö. Myös Villi Pohjolan sekä matkailuyritysten välisellä yhteistyöllä on suuri merkitys. Metsästysmatkailulla ei ole Suomessa edellytyksiä muodostua suureksi turismin luojaksi, vaan se on yrityksiensä pitäjille lähinnä sivuelinkeino. Yritykset ovat yleensä 1 – 3 hengen perheyriityksiä, joilla on varsinkin metsästysaikana resurssipula. Yritykset sijaitsevat yleensä alueilla, joissa on vähän muuta työpaikkatarjontaa. Käytössä olevat maa-alueet ovat joko omia, metsästysseurojen tai metsähallituksen maita. (Muuttola 2010, 1 – 3.)

Metsästysmatkailijoille on kysyntää etenkin niin sanottujen maattomien metsästäjien joukossa. Maattomilla metsästäjillä tarkoitetaan joukkoa, joka ei kuulu metsästysseuraan tai omista maata, jolla voisi metsästä. Haasteena metsästysmatkailussa on lupakäytäntöjen vaikeutuminen, yhteismarkkinoinnin puute ja kestävän kehityksen turvaaminen kaikilla tasoilla. Paikallisen väestön ja metsästysseurojen vastustus tulijoita kohtaan on kasvamassa erityisesti vapaan metsästysoikeuden piiriin kuuluvilla alueilla. Lyhyt sesonkiaika luo omat haasteensa metsästysmatkailun kannattavuudelle. Kustannukset nousevat kilpailun myötä, metsästysalueiden vuokraus on noussut yhdeksi kilpailijaksi. Lisäksi yrittäjät ikääntyvät, eikä löydy kiinnostusta sukupolvenvaihdoksiin. (Muuttola 2010, 3 - 4.)

Suurin osa suomessa käyvistä metsästysmatkailijoista on suomalaisia. Vuonna 2007 Suomessa kävi vain noin 2000 ulkomaalaista metsästäjää. Valtion mailla metsästää vuosittain noin 40 000 lupametsästäjää. Metsästäjät jakautuvat itsenäisiin sekä yrittäjien kautta järjestettyihin metsästäjiin. Ulkomaalaiset järjestävät metsästysreissunsa yleensä yrittäjien kanssa, jotka taas toimivat yhteistyössä

metsästysseurojen kanssa. (Keskinarkaus ym. 2011, 54–55.)

Suomessa metsästystä on käytetty vähän luontomatkailussa. Tämä johtuu paljolti siitä, että Suomessa metsästysoikeus on sidonnainen maaomistukseen. Maanomistuskysymys on johtanut siihen, että metsästysmatkailua tapahtuu lähes yksinomaan valtion mailla. Yksityiset maanomistajat ovat vuokranneet maitansa metsästysseurojen käyttöön hyödykettä, kuten esimerkiksi seuran jäsenyyttä vastaan. Seurat eivät uskalla järjestää metsästysmatkailua maillensa, koska pelkäävät jäsenien irtisanovan maitansa. Metsähallituksen Villi Pohjola tarjoaa ulkopaikkakuntalaiselle mahdollisuuden metsästää valtion mailla myymällä metsästyslupia ja tarjoamalla majoitusta. (Mänty 2006, 26–27.)

Männyn (2006, 51,52,53.) tekemän tutkimuksen mukaan metsästysmatkailun suurimmat kehittämismahdollisuudet piilevät yksityisten mailla. Näitä ovat käytännössä metsästysseurojen maat ja yhteismetsät. Jotta kehitystä tapahtuisi, täytyisi yhteistyötä kehittää eri tahojen välillä. Metsästäysmaiden haltijoiden, riistahallintoviranomaisten ja matkailun järjestäjien täytyisi tehdä yhteistyötä aiempaa tehokkaammin. Metsästysmatkailussa piilee mahdollisuudet niin aluekehitykseen kuin paikallistalouteenkin.

2.9 Metsästys valtion mailla

Metsähallitus toimii metsästysoikeuden haltijana noin 14 miljoonalle hehtaarille valtion maista ja vesistä. Lähes kolmasosa Suomen metsästäjistä metsästää vuosittain metsähallituksen mailla. Noin 18500 Pohjois-suomalaista metsästäjää hyödyntää metsästyslain 8§:n nojalla vapaata metsästysoikeutta kotikunnassaan valtion mailla. (Bisi – Hallila – Joensuu - Liukkonen 2007, 9.)

Vuoden 2005 alussa astui voimaan Metsähallituslaki, jossa luotiin reunaehdot metsästyksen järjestämiseksi valtion mailla. Päämäärinä kyseisessä laissa ovat oikeusturva, hyvä hallinto ja kansalaisten tasapuolinen kohtelu. Uuden lain myötä eräasiat siirtyivät Luontopalveluille julkisiksi hallintotehtäviksi ja luvat säädettiin valituskelpoisiksi hallintopäätöksiksi. Villi Pohjola toimii lupien jakelukanavana. Nykyinen laki edellyttää jokaiselle alueelle kiintiöittäisiä lupapäätöksiä, joihin

myynnin tulee pohjautua. Kiintiöpäätökset määritetään tutkittujen riistatietokantojen, aiempien vuosien saalistietokantojen sekä alueittain käytävien sidosryhmäneuvottelujen perusteella. Pohjois-Suomen vapaa metsästysoikeus huomioidaan yksittäisen metsästysalueen kiintiössä. (Bisi ym. 2007, 9.)

Vapaan metsästysoikeuden alueella valtion mailla metsästää paikallisten lisäksi niin sanottuja lupametsästäjiä sekä metsästysmatkailuyrityksien asiakkaita. Vapaan metsästysoikeuden vuoksi kuntalaisen oikeudella kotikunnassaan metsästää noin 48 000 metsästäjää. Pienriistaa pyytäviä lupametsästäjiä on noin 25 000 ja metsästysmatkailua markkinoivia yrityksiä noin 120. Metsästysmatkailussa mukana olevia metsästysseuroja alueella on noin 30 – 50 kappaletta. Luvussa on otettu huomioon myös Lapin ulkopuoliset vapaan metsästysoikeuden omaavat kunnat. (Keskinarkaus – Kurki - Matilainen 2009, 9.)

Suomalaisista vain noin viisi prosenttia harjoittaa metsästystä. Vapaan metsästysoikeuden alueella on kuntia, joissa lähes joka kolmas metsästää. Vuoden 2007 väestöennusteiden perusteella voidaan päätellä, että metsästäjämäärä tippuu vapaan metsästysoikeuden alueella jopa seitsemän prosenttia nykyisestä vuoteen 2020 mennessä. Kuntien välillä on huomattavia eroja, Rovaniemellä metsästäjämäärän ennustetaan nousevan noin yhdeksän prosenttia ja Savukoskella laskevan noin kolmanneksella vuoteen 2040 mennessä. Metsästäjien ikääntyminen vapaan metsästysoikeuden alueella on myös huomattavaa. Yli 65-vuotiaat metsästäjät lisääntyvät jopa kahdeksan prosenttia nykyisestä vuoteen 2040 mennessä. (Keskinarkaus ym. 2009, 9.)

Liukkosen, Bisin, Hallilan ja Joensuun 2007 Metsähallitukselle tekemän tutkimuksen mukaan useimmat metsästäjät pitivät tärkeänä luonnosta saatavia elämyksiä. Saalis oli harvalle tärkein asia. Taloustutkimuksen (2001) Metsähallitukselle tekemästä tutkimuksesta käy ilmi, että lähes neljä viidestä metsästäjistä metsästää, jotta saa liikkua luonnossa. Hieman yli kolmannes edellä mainituista metsästäjistä kaipaa myös vaihtelua arkeen rentoutumalla metsästyksen parissa. Ruuanhankinta ja kuntoilu sekä koirankouluttaminen yhdessä riistanhoidon kanssa olivat myös tärkeitä perusteita. Vain noin alle kymmenesosa koki ampumisen tai turkisten hankinnan tärkeimmäksi metsästyksen motiiviksi. (Bisi ym.

2007, 57.)

Taloustutkimuksen (2001) mukaan kaikkien ikäluokkien perustelluin syy metsästykselle oli luonnossa liikkuminen. Nuoremmat, alle 25-vuotiaat metsästäjät kertoivat perusteeksi useimmiten saaliin, riistanhoidon, ampumisen tai uusien kokemusten saamisen. Kaikissa ikäluokissa koiralla pyytäminen nähtiin tärkeäksi. Yleisin koirarotu oli Suomenajokoira saaden noin 40 prosenttia osuuden koiran kanssa pyytäneistä. (Bisi ym. 2007, 57.)

3. TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Tutkimusaineistot ja -menetelmät

Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena kirjeitse, satunnaisella otannalla valituille metsästäjärekisterin jäsenille. Otoskoko oli 400 lappilaista metsästäjää. Päädyimme kyseiseen otoskokoan, jotta saisimme riittävän määrä vastauksia vaikka vastausprosentti jäisi pieneksi. Metsästäjien yhteystiedot saimme metsästäjärekisterin muodossa Suomen riistakeskuksen Lapin aluetoimistolta. Valitsimme kyselytutkimuksen, jotta saisimme mahdollisimman laajan aineiston ja sitä kautta luotettavat tulokset. Yhtään vastausta emme hylänneet.

Lisäaineistona haastattelimme edustajia Metsähallituksesta, Suomen riistakeskuksesta sekä Lapin liitosta. Haastateltavat henkilöt valitsimme heidän laajan aiemman kokemuksen sekä taustatiedon perusteella. Haastatteluilla pyrimme saamaan mahdollisimman neutraalin ja puolueettoman kuvan vapaan metsästysoikeuteen liittyvistä asioista. Kyseiset organisaatiot edustavat eri lähestymiskulmia puhuttaessa vapaasta metsästysoikeudesta. Haastattelukysymykset valitsimme kyselytutkimuksen vastauksien perusteella. Pyrimme etsimään sellaiset kysymykset sekä aihealueet, mitkä olivat aiheuttaneet eniten keskustelua ja eriäväisyyksiä. Näin saatiin kattava kuva keskustelua aiheuttaneista aiheista.

3.2 Tutkimuksen luotettavuus

Kysely on käytännöllinen tapa tutkia aihetta ja aineiston saanti on vaivatonta. Kyselytutkimuksessa harvoin päästään korkeaan vastausprosenttiin. Poikkeuksena on tietyille erityisryhmille tehdyt tutkimukset, jolloin aihe on heille tärkeä. (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 1997, 191.) Tutkimuksessamme vastausprosentti nousi yli viiteenkymmeneen (53 %), mikä kertoo osaltaan kohderyhmän pitävän aihetta tärkeänä. Vastausprosentin ollessa korkea voidaan olettaa tuloksen olevan luotettava.

Kyselyssämme käytimme monivalinta- ja avoimia kysymyksiä. Avoimet kysymykset antavat vastaajalle mahdollisuuden tuoda mielipiteensä esille laajemmin,

kun taas monivalintakysymykset sitovat vastaajansa tiettyyn kehykseen. Toisaalta avoimia kysymyksiä on vaikeampi tulkita ja käsitellä. (Hirsjärvi ym.1997, 196.)

Kyselyn monivalintavastaukset analysoimme SPSS – tilastointiohjelmalla käyttäen ristiintaulukointimenetelmää. Näin yhdistelimme eri asiayhteyksiä toisiinsa. Avoimet kysymykset jaoinme kategorioihin ja tulkitsimme tuloksia niiden perusteella. Tulkittessamme vastauksia pyrimme olemaan varovaisia, jotta saisimme mahdollisimman luotettavat tiedot aihepiireistä. Litteroinnin avulla tehty analysointi oli hyvä menetelmä ottaen huomioon avointen kysymysten pienen lukumäärän.

Mielestämme kyselylomakkeemme oli erittäin selvä sekä helposti täytettävä. Kysymykset olivat lyhyitä, mikä helpotti niiden ymmärtämistä. Kysymyksiä oli vaikea ymmärtää väärin. Kysymyksiä aseteltu sekä määrä olivat oikeat. Käytimme monivalintakysymyksiä, joissa vaihtoehdot olivat kattavat. Monipuolisten vaihtoehtojen ansiosta saimme paremmin selville vastaajien todelliset mielipiteet. Voidaan todeta, että kyselykaavakkeemme perusteella saatu aineisto on luotettavaa.

Haastattelu on siitä erilainen tutkimusmuoto, että siinä ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa. Tämä luo sekä haasteita että mahdollisuuksia. Suurimpana etuna pidetään joustavuutta aineistoa kerätessä. Haastattelussa vastaajaa on mahdollista johdatella haluamaansa suuntaan. Luotettavuutta voi heikentää se, että haastattelussa on taipumus antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia. (Hirsjärvi ym. 1997, 199 – 201.)

Mielestämme onnistuimme saamaan haastatteluista irti oleellisen tiedon tutkimuksemme kannalta. Vastaukset analysoimme sekä tulkitsimme käsin yksi kerrallaan nauhurilta sekä muistiinpanoista. Tämä menetelmä soveltui mainiosti tutkimukseemme, koska haastatteluaineisto oli pieni. Näin ollen saimme hyvän lisämateriaalin kyselyaineiston lisäksi. Uskomme, että tutkimuksemme on luotettavuudeltaan hyvää tasoa.

4 TULOKSET

4.1 Metsästystavat

Kyselyyn vastanneista suurin osa metsästää useampaa eri riistaeläinlajeja. Yli 70 prosenttia vastaajista kertoo metsästävänsä hirviä. Neljä viidesosaa kyselyyn osallistuneista pyytää pienriistaa. Vesilintujahdissa sen sijaan käy noin puolet vastanneista. Pienpetoja metsästää noin joka kolmas ja suurpetoja vain noin joka viides. Hirviä metsästetään melko tasaisesti joka puolella Lappia. Vähiten hirviä pyydetään Utsjoella ja Kemissä suhteessa vastaajiin. Eniten pienpetoja pyydetään Pohjois- sekä Länsi-Lapin, ja suurpetoja Itä-Lapin kunnissa. Pienriistaa pyydetään melko tasaisesti joka puolella Lappia. Vesilintujahdissa innokkaimmin käydään Pelkosenniemellä, Simossa, Tervolassa, Posiolla ja Kemijärvellä.

Naisvastaajista jopa yli 80 prosenttia metsästää hirviä, miehillä vastaava osuus on hieman pienempi. Naisista vain alle joka viides metsästää pienpetoja, kun taas miehillä vastaava osuus on kaksi viidesosaa. Miesvastaajat pyytävät selvästi enemmän pienriistaa, vesilintuja sekä suurpetoja kuin naiset. Hirviä metsästää eniten yli 60- ja vähiten alle 30-vuotiaat. Pienriistan osalta ikäjakauma menee toisinpäin, nuoret metsästävät enemmän kuin vanhemmat. Vesilintujahdissa käy eniten alle 30-vuotiaat. Suurpetoja metsästää eniten 31–45-vuotiaat ja vain yksi alle 30-vuotiaista ilmoitti käyvänsä suurpetojahdissa.

Lähetetyssä Kyselyssä kysyttiin metsästystavoista siten, että vastaajan täytyi rastittaa metsästääkö yleensä yksin vai ryhmässä. Useissa vastauslomakkeissa on rastittu molemmat kohdat, mikä johtuu paljolti hirvenmetsästyksen osuudesta. Useat vastaajat kertovat metsästävänsä hirviä ryhmässä, mutta muuta riistaa yksin. Vastaajista noin 60 prosenttia metsästää joskus ryhmässä, naisilla määrä on hieman suurempi suhteessa miehiin. Alle 30-vuotiaista jopa noin neljä viidestä vastaajasta metsästää joskus ryhmässä, kun taas yli 60-vuotiaista hieman alle kaksi kolmasosaa kertoo pyytävänsä joskus ryhmässä. Mitä vanhempia metsästäjät ovat, sitä enemmän metsästys tapahtuu yksin. Paikkakunnittain tarkasteltaessa Pohjois-Lapin kunnissa metsästettiin eniten sekä yksin että ryh-

mässä. Hirvenmetsästäjistä yli 70 prosenttia kertoi metsästävänsä ryhmässä. Muiden riistaeläinten kohdalla vastaava luku on hieman alle 60. Poikkeuksena ovat suurpetojen pyytäjät, joista alle puolet kertoo metsästävänsä ryhmässä.

4.2 Mieli-pide Lapin ulkopuolelta tulevistä metsästäjistä.

Kyselyyn osallistuneista noin kaksi kolmasosaa vastasi avoimeen kysymykseen, joka käsitteli metsästäjien mielipiteitä Lapin ulkopuolelta tulevistä metsästäjistä. Kysymyksessä Lapin ulkopuolelta tulevilla tarkoitettiin metsästäjiä, jotka eivät kuulu metsästysseuraan tai -seurueeseen alueella. Vastaajista 43 prosenttia oli sitä mieltä, että Lapin ulkopuolelta tulevat metsästäjät eivät ole toivottuja. Perusteluiksi he mainitsivat muun muassa riistakantojen häikäilemättömän verotuksen, metsästyksen turvallisuuden, negatiivisen vaikutuksen paikallisten riistanhoitointoon, koirien porotottumattomuuden sekä epäeettiset metsästystavat. Vastaajien mielestä ulkopaikkakuntalaiset harrastavat muun muassa ketjumetsästystä ampuen kaiken vastaan tulevan, mikä romahduttaa riistakannat. Metsästyksen turvallisuusriskeiksi luettiin heikko maaston tuntemus sekä tiedotusongelmat metsästäjien välillä. Paikallisväestö kokee Lapin ulkopuolelta tulevien metsästäjien nauttivan ainoastaan saaliista, joka on tulosta paikallisten suorittamasta riistanhoitotyöstä.

”Suurin osa on tietämätöntä porukkaa, heille myydään lupia mielin määrin ja vielä ne ampuu kaikkea muutaki, käyttäytyvät kuin omistaisivat kaiken”

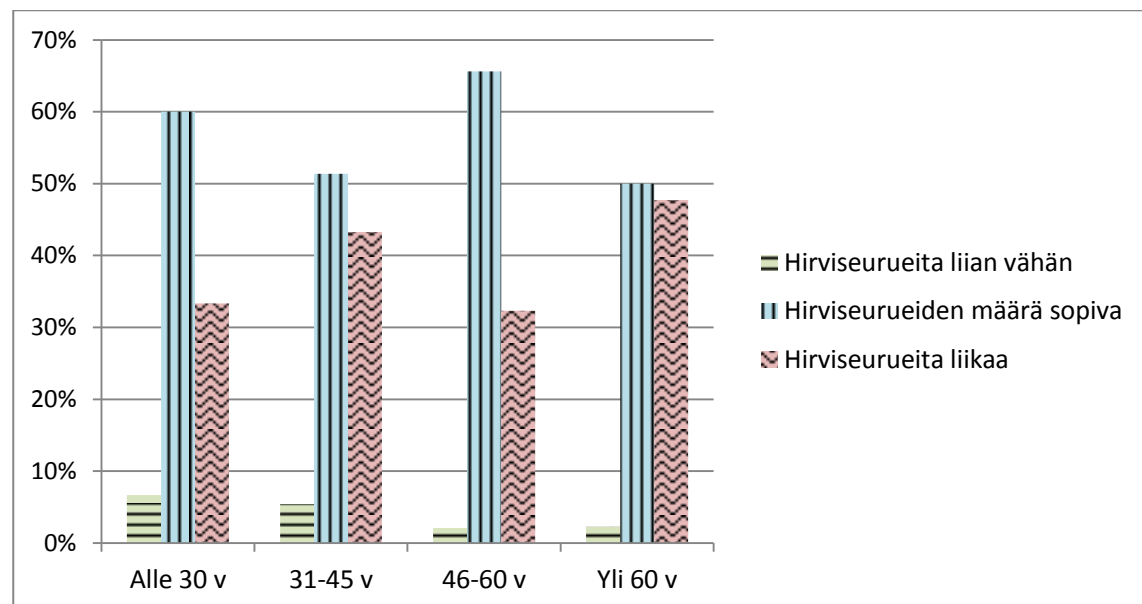
Joka viides kysymykseen vastanneista suhtautui myönteisesti Lapin ulkopuolelta tulevia metsästäjiä kohtaan. Vastaajat olivat sitä mieltä, että Lapin laajoille alueille sopii metsästäjiä myös Lapin ulkopuolelta. Lisäksi Lapin ulkopuolelta tulevat metsästäjät tuovat tuloja käyttäen paikallisia palveluita. Myönteisesti suhtautuneet perustelivat mielipidettään myös toteamalla Lapin ulkopuolisten metsästäjien olevan tavallisia ihmisiä.

Loput vastaajista ajatteli Lapin ulkopuolelta tulevien metsästäjien olevan tervetulleita, mutta heidän mielestään toimintaa tulisi kehittää. Kehitystarpeiksi mainittiin muun muassa saaliskiintiöiden asettaminen riistakannan mukaan, riistanhoi-

totoihin velvoittaminen, paikallisten oppaiden käyttäminen sekä lupamaksujen korottaminen. Vastaajien mielestä riistakanta tulee huomioida lupien määrässä entistä paremmin. Lapin ulkopuolelta tulevat metsästäjät tulisi vastaajien mukaan velvoittaa suorittamaan riistanhoitotoita metsästyksen lisäksi. Valvonnan ja opastuksen lisääminen olisi metsästäjien mielestä mahdollista, mikäli edellyttäisiin paikallisen oppaan läsnäolo metsästyksessä. Paikallisten mielestä olisi myös perusteltua nostaa lupamaksuja Lapin ulkopuolelta tuleville metsästäjille.

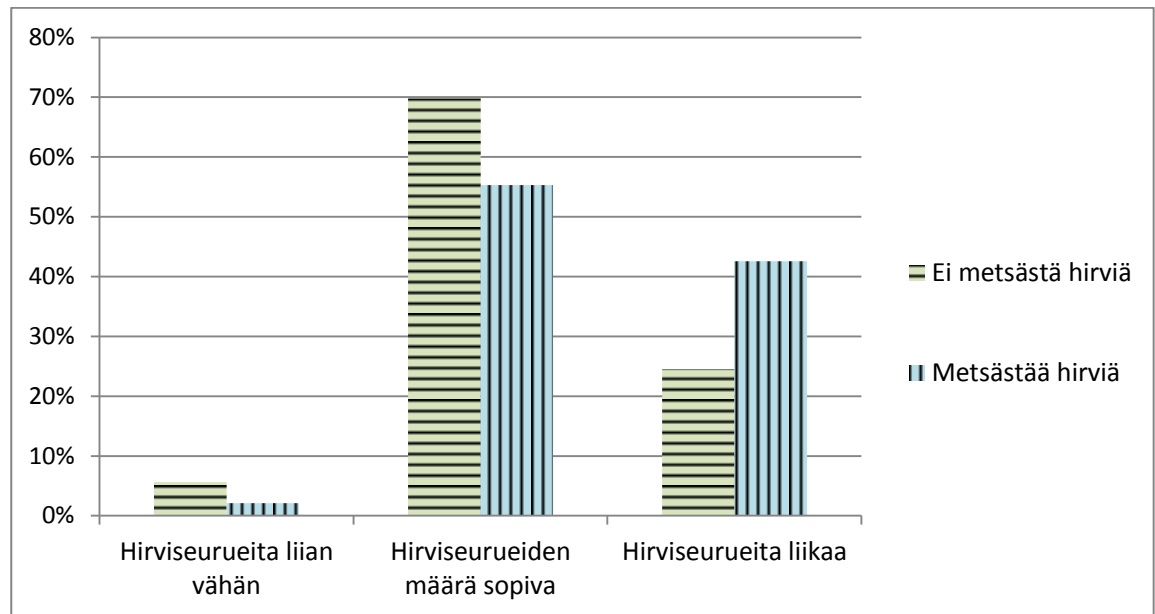
”Kaikki tervetulleita jos on joku paikallinen, joka tietää kannat ja on osaltaan huolehtimassa että esimerkiksi riekkopoikueita ei tapeta yhteeniin”.

Kysyttäessä metsästäjien mielipiteitä Lapin ulkopuolelta tulevien hirviseurueiden määrästä 89 prosenttia vastaajista ajatteli tulijoita olevan sopivasti tai liikaa. Kielteisempiä olivat yli 60-vuotiaat metsästäjät, joista noin 44 prosenttia ajatteli ulkopaikkakuntalaisia hirviseurueita tulevan liikaa. Vastanneista vain noin kolme prosenttia piti tulijoiden määrää liian vähäisenä. Paikkakunnista kielteisimpiä oltiin Savukoskella, Ranualla ja Tervolassa, joissa yli puolet vastaajista on sitä mieltä, että tulevia hirviseurueita on liikaa (Kuvio 1).

Kuvio 1. Mielipiteet Lapin ulkopuolelta tulevien hirviseurueiden määrästä (n=192)

Tarkasteltaessa vastaajien suhtautumista Lapin ulkopuolelta tulevien hirviseurueiden määrään huomataan, että metsästäjien omat tottumukset vaikuttavat mielipiteisiin. Hirven metsästäjät suhtautuvat Lapin ulkopuolelta tuleviin hirviseurueisiin kriittisemmin kuin hirveä metsästämättömät vastaajat. Tällä tuloksella on tilastollista merkitsevyyttä (p -arvo = 0,004) (Kuvio 2).

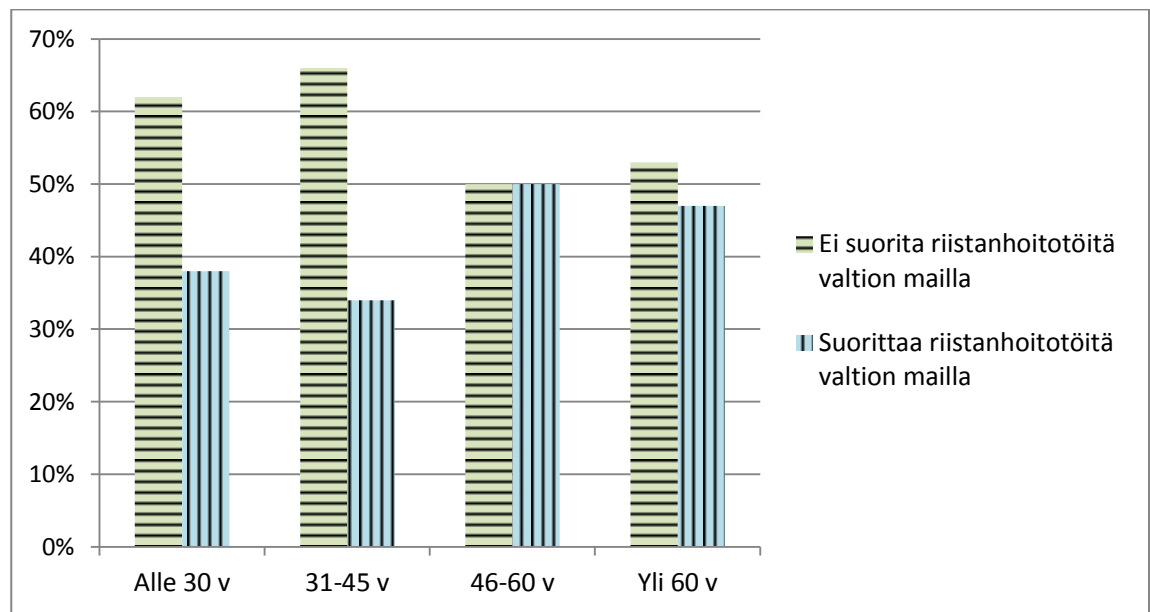
Kuvio 2. Suhtautuminen Lapin ulkopuolelta tulevien hirviseurueiden määrään, verrattessa vastaajien hirvenmetsästyksen (n=194)

Asiantuntijoiden ajatukset olivat yhteneväisiä tulevien hirviseurueiden määrästä. Metsähallituksen sekä Riistakeskuksen edustajat painottivat alueiden jakamisen merkitystä, eli tulevat hirviseurueet tulisi jakaa nykyistä tasaisemmin. Heidän mielestään sosiaalisen kestävyys raja tulee vastaan jossain vaiheessa. Metsähallituksen edustajan mukaan konflikteihin paikallisten kanssa suurimpina syinä on ollut maastotuntemattomuus sekä hirvenmetsästyksen luonteen muuttuminen. Metsästys on muuttunut teknisemmäksi sekä koirien käyttö on lisääntynyt. Riistakeskuksen edustaja totesi, että hankaluuksia tuottaa seurueet jotka saapuvat ensimmäisen kerran Lappiin metsästämään. Lapissa useana vuonna metsästäneet seurueet tulevat paikallisten kanssa toimeen huomattavasti paremmin. Lapin liiton edustajan mukaan hirviseurueiden määrä vaatii tarkan harkinnan mutta tilannetta on tarkkailtava jatkuvasti. Mikäli Lapissa hirvenmetsästä-

jien määrä jostakin syystä vähenee merkittävästi, tulee olla mahdollisuus paikata tyhjiö muualta tulevilla, jopa ulkomaalaisilla metsästäjillä.

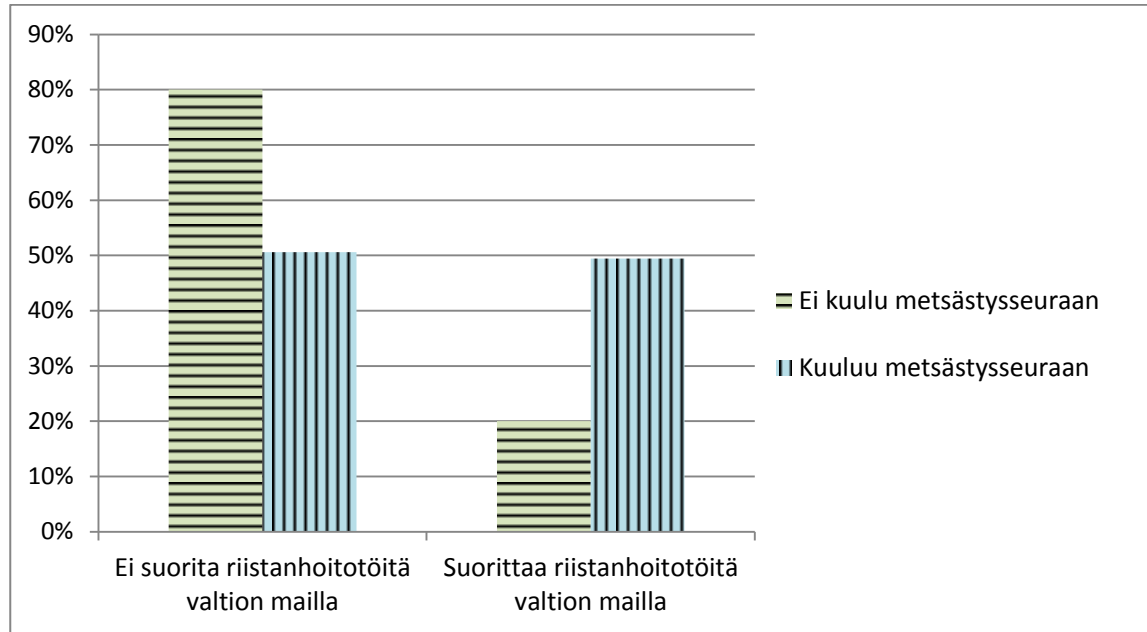
4.3 Riistanhoitotyöt

Vastaajista hieman yli puolet ilmoitti, ettei suorita riistanhoitotöitä valtion mailla. Suhteessa vähiten riistanhoitotöitä ilmoittivat suorittavansa alle 45-vuotiaat (Kuvio 3). Paikkakunnittain riistanhoitotöiden suorituksen määrä nähdään riittäväksi muun muassa Kittilässä, Sallassa, Kolarissa, Ranualla ja Muoniossa. Vastavasti Liian vähän riistanhoitotöitä valtion mailla oikeuteen nähden suoritetaan vastauksien perusteella muun muassa Kemissä, Sodankylässä, Posiolla, Tervolassa ja Savukoskella.

Kuvio 3. Riistanhoitotöiden suorittaminen valtion mailla (n=205)

Tutkittaessa metsästysseuraan kuulumisen vaikutuksia riistanhoitotöiden suorittamiseen, voidaan todeta asioilla olevan yhteys. Metsästysseuraan kuuluvat suorittavat yleisemmin riistanhoitotöitä valtion mailla suhteessa metsästäjiin, jotka eivät kuulu metsästysseuraan. Tuloksella on tilastollista merkitsevyyttä (p-arvo = 0,002) (Kuvio 4).

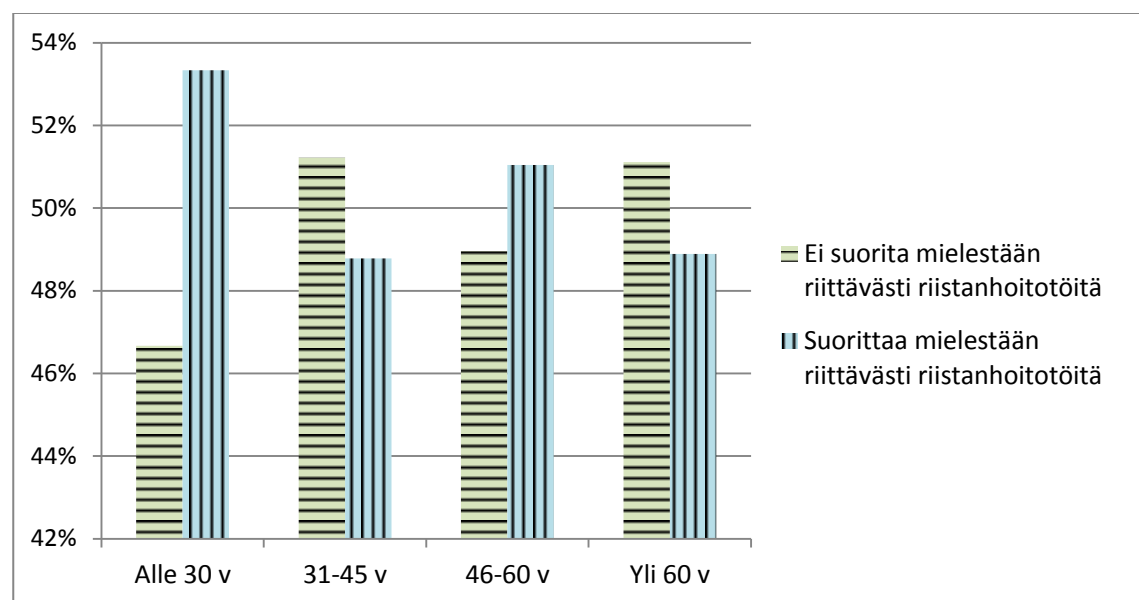
Kuvio 4. Metsästysseuraan kuulumisen vaikutus riistanhoitotöiden suorittamiseen (n=205)

Yli neljä viidesosaa vastaajista näkee riistanhoitotyöt kohtuullisena vaivannäkö-
nä vapaan metsästysoikeuden eteen. Muun muassa Pohjois-Lapin kunnissa
lähes kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että vaivannäkö on kohtuullista oikeuden
eteen. Eniten mielipiteet jakoutuivat Tervolassa, Kemissä, Ylitorniolla, Pellossa
ja Muoniossa.

Vastauksien perusteella valtion mailla tehdään riistanhoitotyönä muun muassa
ruokintaa, pienpetopyyntiä sekä kantojen laskentaa. Tyypillisimpiä ruokinnan
muotoja ovat nuolukivien asettelu ja riistapeltojen sekä ruokintapaikkojen perus-
taminen ja huolto. Pienpetoja pyydetään pääosin loukkujen ja ansojen avulla.
Vapaaehtoisuuteen perustuvia kantojen arviointeja tehdään yleisimmin riista-
kolmiolaskentoina.

Haastattelujen perusteella voidaan sanoa, että riistanhoitotöiden suorittaminen valtion mailla on hyvin pitkälti sidoksissa vapaaseen metsästysoikeuteen. Metsähallituksen edustaja totesi, että tehdyn riistanhoitotyön määrä on hyvin vaikea arvioida mutta sitä suoritetaan metsästäjien toimesta. Riistanhoitotöiden aktiivisuutta voitaisiin vielä parantaa, tosin ihmisten vapaa-ajan viettotottumukset heijastuvat riistanhoitotöiden suorittamiseen. Metsähallituksen edustajan mielestä esimerkiksi pienpetopyyntiä voisi lisätä riistanhoitotyömuotona. Riistakeskuksen edustaja näkee, että riistanhoitotöillä metsästäjät ikään kuin osaltaan lunastavat vapaan metsästysoikeuden. Hänen näkemyksensä mukaan riistanhoitotöitä suoritetaan aktiivisesti. Haastateltavilta kysyttiin, suoritettaisiinko riistanhoitotöitä riittävästi ilman oikeutta vapaaseen metsästämiseen oman kunnan valtion mailla. Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että riistanhoitotyöt valtion mailla jäisivät suorittamatta, tai niitä ei suoritettaisi yhtä paljon kuin nykyään suoritetaan.

Tarkasteltaessa metsästäjien mielipiteitä tekemänsä riistanhoitotyön riittäväydestä vapaan metsästysoikeuden eteen voidaan todeta, että ikään katsomatta noin puolet metsästäjistä kokee suorittavansa riittävästi riistanhoitotöitä. Omasta mielestään eniten riittävästi riistanhoitotöitä suorittavia on alle 30-vuotiaiden joukossa mutta tulee huomioida, että heitä oli vähiten otoksessa (Kuvio 5).

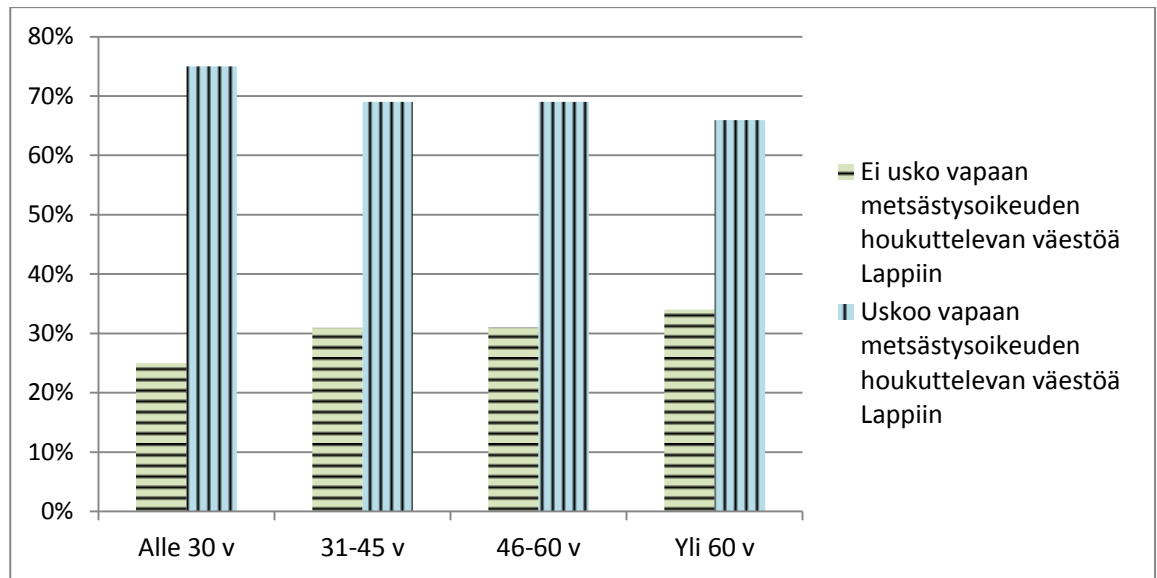
Kuvio 5. Mielipiteet suorittettujen riistanhoitotöiden riittävydestä (n=197)

Suuri osa vastaajista on sitä mieltä, että vapaan metsästysoikeuden nojalla ta-
pahtuva metsästys verottaa riistakantoja sopivasti. Vain noin seitsemän prosent-
tia on sitä mieltä, että verotus on liian suurta. Vastaajat, jotka arvioivat verotuk-
sen liian suureksi, ovat Rovaniemeltä, Savukoskelta, Inarista, Kolarista ja Pel-
lostä. Viisi vastaajista katsoo verotuksen olevan jopa liian vähäistä.

4.4 Vapaan metsästysoikeuden vetovoima Lappiin

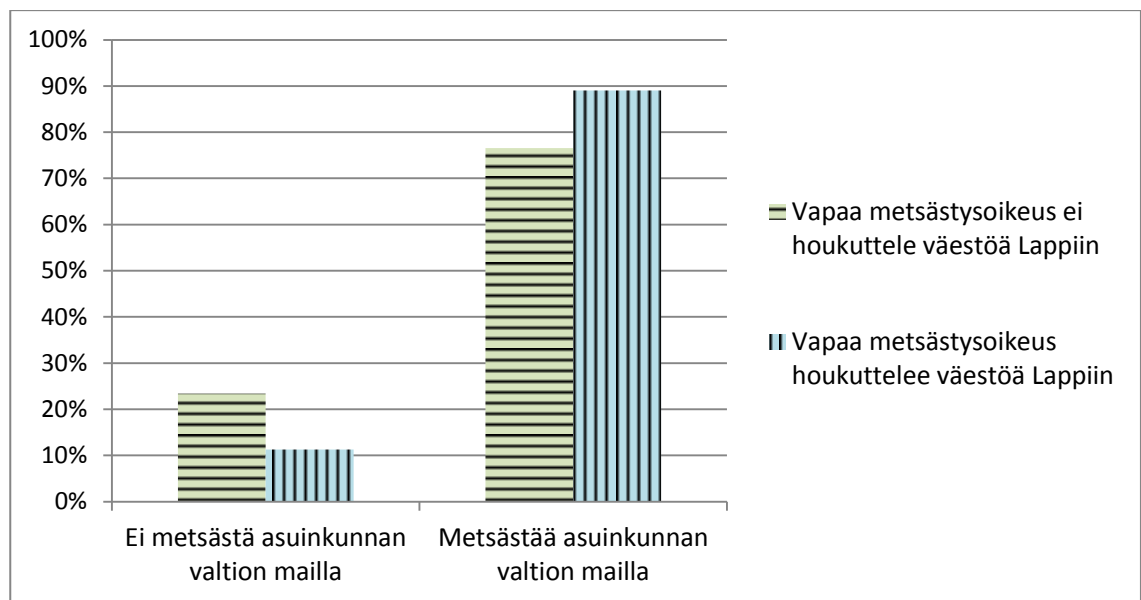
Lähes kolme neljäsosaa vastaajista uskoo vapaan metsästysoikeuden houkutte-
levan väestöä Lappiin asumaan (Kuvio 6, sivulla 29). Uskoa vapaan metsästys-
oikeuden vetovoimaan löytyy tasaisesti jokaisesta ikäluokasta ja molemmista
sukupuolista. Suurin usko vapaan metsästysoikeuden vetovoimaan on Inarissa,
Kittilässä ja Kolarissa, vähiten oikeuden vetovoimaan uskotaan Keminmaassa,
Tervolassa ja Torniossa.

Samansuuntaisia tuloksia saatiin myös asiantuntijahaastatteluista. Kaikki kolme
henkilöä totesivat, että vapaalla metsästysoikeudella on merkitystä maakunnan
houkuttelevuuteen. Metsähallituksen edustaja ei uskonut, että vapaa metsästys-
oikeus olisi syy muuttaa Lappiin, mutta se on ikään kuin bonus maakuntaan
muutettaessa. Lapin liitosta todettiin, että vapaa metsästysoikeus houkuttelee
väestöä. Tämä näkyy edustajan mukaan henkilörekrytoinnin yhteydessä.

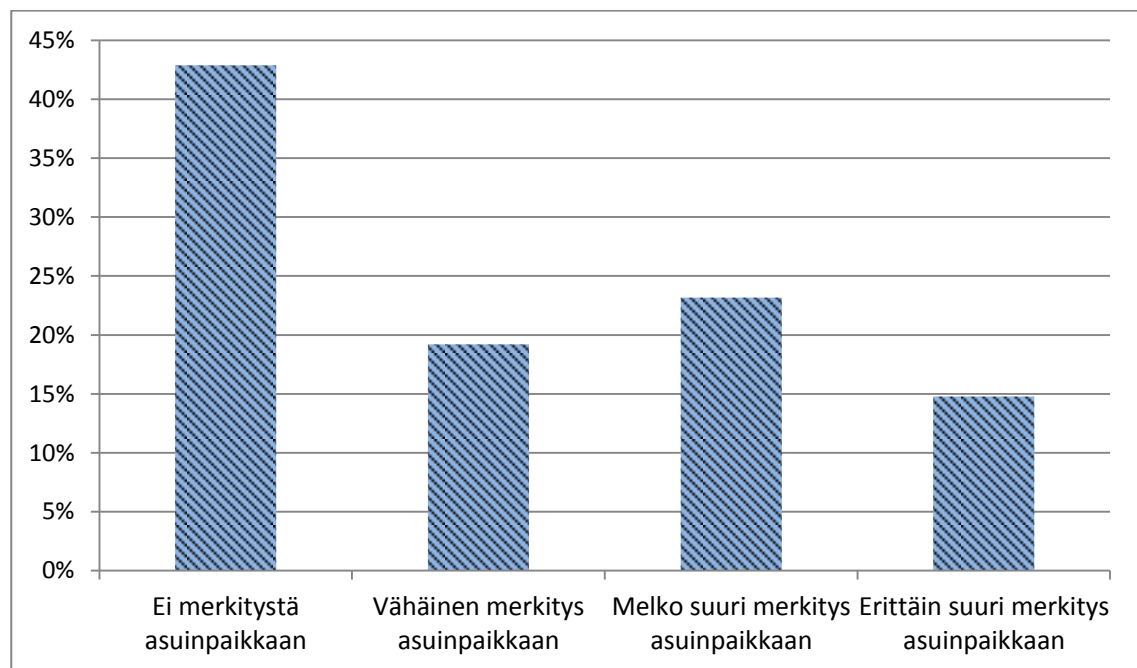
Kuvio 6. Mielenpitoet vapaan metsästysoikeuden roolista väestön houkuttelijana. Ikäluokittainen vertailu (n=209)

Tutkittaessa vapaan metsästysoikeuden vetovoimaa Lappiin voidaan todeta eroavaisuuksia. Metsästäjät, jotka eivät hyödynnä kuntalaisen oikeutta metsästää asuinkuntansa valtion mailla, ovat epäuskoisempia oikeuden vetovoiman suhteen. Tuloksella on tilastollista merkitsevyyttä (p-arvo = 0,029) (Kuvio 7).

Kuvio 7. Vapaan metsästysoikeuden hyödyntämisen vaikutus metsästäjien mielenpitoeseen väestön houkuttelevuudesta (n=206)

Hieman yli kolmannekselle vastaajista vapaalla metsästysoikeudella on ollut melko tai erittäin suuri vaikutus asuinpaikan valintaan (Kuvio 8). Suurin merkitys on ollut yli 60-vuotiaille. Noin puolelle naisvastaajista vapaalla metsästysoikeudella ei ole ollut yhtään merkitystä asuinpaikan valintaan. Miehillä vastaava osuus on hieman pienempi. Eniten asuinpaikan valintaan on ollut merkitystä Inarissa, Kittilässä ja Sodankylässä, vähiten Kemissä, Torniossa ja Tervolassa asuville. Luonnollisesti mielipiteisiin vaikuttaa paikkakunnalla sijaitsevien valtion maiden määrä. Monet vastaajat, joille merkitystä asuinpaikan valintaan ei ole ollut, ilmoittivat olevansa syntyjään paikkakuntalaisia.

Kuvio 8. Vapaan metsästysoikeuden merkitys lappilaisten asuinpaikan valintaan (n=203)

4.5 Metsästyspäivät

Kolmasosa vastaajista metsästää 10–20 päivää ja jopa yli puolet yli 20 päivää. Vastaajista noin viidesosa metsästää alle kymmenen päivää kaudessa. Naisvastaajista jopa 40 prosenttia metsästää alle kymmenen päivää kaudessa kun miesvastaajilla vastaava luku on noin 17 prosenttia. Noin kuusi prosenttia vastaajista ei ilmoittanut metsästyspäiviensä määrää ollenkaan. Aktiivisimpia metsästäjiä ovat yli 30-vuotiaat, joista yli puolet ilmoitti metsästävänsä yli 20 päivää

kaudessa. Sen sijaan alle 30-vuotiaista vain noin kolmannes metsästää yli 20 päivää kaudessa. Eniten metsästyspäiviä on keskimäärin Pohjois-Lapin kunnissa ja vähiten Rovaniemellä sekä Meri - Lapin kunnissa.

4.5.1 Metsästyspäivät asuinkunnan valtion mailla

Noin neljä viidestä vastaajasta kertoo metsästävänsä oman asuinkuntansa valtion mailla. Metsästyspäivien lukumäärää kysyttäessä reilu kolmannes ilmoitti metsästävänsä alle kymmenen päivää oman kunnan valtion mailla. Loput ilmoittivat pyytävänsä lähes tasaisesti joko 10–20 tai yli 20 päivää. Vertailtaessa miesten ja naisten metsästyspäivien määrää, voidaan todeta, että suuria eroja ei ole sukupuolten välillä. Poikkeuksena sukupuolien välillä on, että naisista vain noin kuusi prosenttia ilmoitti pyytävänsä asuinkuntansa valtion mailla yli 20 päivää. Ainoastaan noin 16 prosenttia kaikista vastaajista ilmoitti, ettei metsästä asuinkuntansa valtion mailla laisinkaan.

Metsästyspäivien lukumäärä paikkakunnittain jakautui siten, että vähiten oman kunnan valtion mailla metsästettiin Torniossa, Keminmaassa ja Tervolassa sekä eniten Pohjois-Lapin kunnissa. Vertailuna voidaan mainita, että esimerkiksi Torniossa vain yksi vastaaja kymmenestä ilmoitti metsästävänsä oman kuntansa valtion mailla, kun taas esimerkiksi Inarissa, Utsjoella ja Enontekiöllä kaikki vastaajat metsästävät valtion mailla.

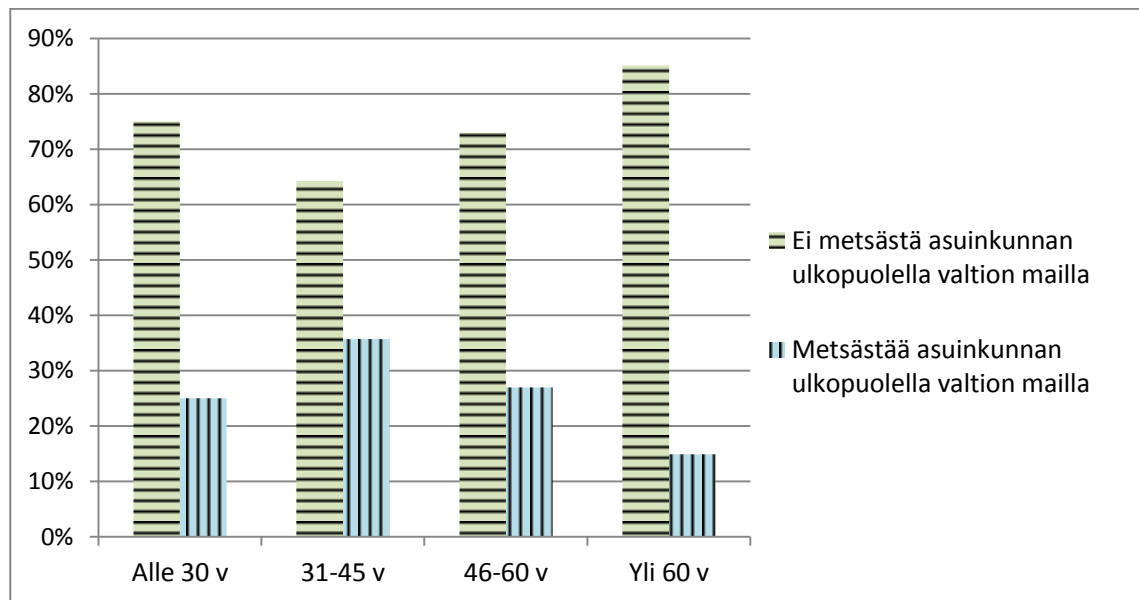
Kolme neljäsosaa vastaajista ilmoitti metsästävänsä yksityismailla. Naisten yksityismaiden metsästyspäivien suhteellinen osuus on pienempi kuin miesten. Vähiten yksityismailla metsästetään vastauksien perusteella Inarissa, Kemissä, Savukoskella ja Utsjoella sekä eniten Kemijärvellä, Simossa, Tervolassa ja Pelkosenniemellä.

4.5.2 Metsästyspäivät asuinkunnan ulkopuolella valtion mailla

Vastaajista alle kolmannes ilmoitti metsästävänsä oman kunnan ulkopuolella valtion mailla. Eniten ulkopuolisilla valtion mailla metsästää 31–45-vuotiaat ja vähiten yli 60-vuotiaat (Kuvio 9, sivulla 32). Tuloksella on tilastollista merkitse-

vyyttä (p-arvo = 0,024).

Suurin osa metsästää vain alle kymmenen päivää kaudessa oman kunnan ulkopuolisilla valtion mailla. Suhteessa eniten asuinkunnan ulkopuolisilla valtion mailla vastauksien perusteella lähdetään metsästämään Kemistä, Kemijärveltä, Simosta ja Rovaniemeltä. Vähiten ulkopuolisilla valtion mailla matkataan Pohjois-Lapin kunnista. Naisista vain noin 17 prosenttia ilmoitti harrastavansa edellä mainittua metsästysmatkaamista.

Kuvio 9. Metsästyspäivien lukumäärä asuinkunnan ulkopuolisilla valtion mailla (n=205)

Noin neljä viidestä asuinkunnan ulkopuolisilla valtion mailla metsästävästä arvioi keskimääräisen etäisyyden kohteeseen sekä metsästyskerrat. Vastaajat matkustivat keskimäärin hieman alle kymmenen kertaa metsästyskohteeseen kaudessa ja etäisyyttä näille matkoille kertyi keskimäärin hieman alle 170 kilometriä/kerta. Suurimmaksi osaksi matkoilla metsästettiin joko hirviä tai metsäkana-lintuja.

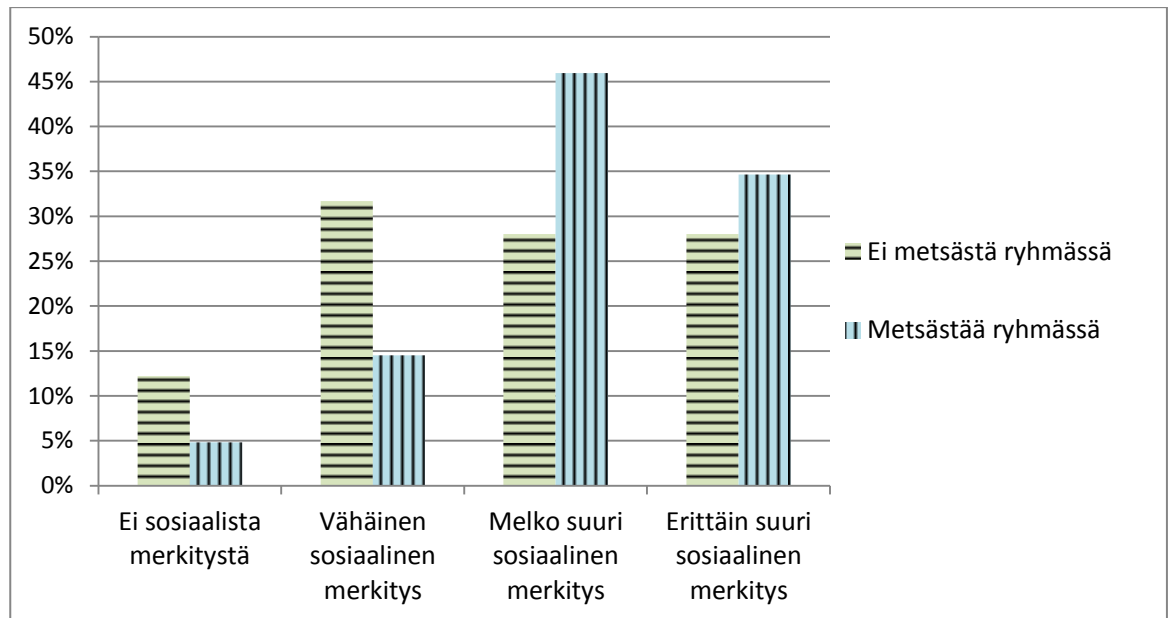
4.6 Sosiaalinen merkitys

Kysyttäessä vapaan metsästysoikeuden merkityksestä sosiaaliseen kanssakäymiseen vastauksissa syntyi lievää hajontaa. Vastauksia verrattiin vastaajan ikään, sukupuoleen ja asuinpaikkakuntaan. Suurin osa kaikenikäisistä vastaajista arvioi merkityksen olevan vähintään melko suuri. Kaikista vastaajista merkityksen erittäin suureksi ilmoitti 32 prosenttia ja melko suureksi 43 prosenttia. Ainoastaan vajaat kahdeksan prosenttia arvioi vapaan metsästysoikeuden merkityksettömäksi sosiaalisen kanssakäymisensä kannalta. 31–45-vuotiaiden vastaukset jakoutuivat tasaisimmin kaikkien vastausvaihtoehtojen välille. Viisi vastaajaa oli jättänyt kysymyksen tyhjäksi. Vastaukset eivät poikenneet merkittävästi tutkittaessa sukupuolen ja asuinpaikan mukaan.

Kyselyssä kartoitettiin vapaan metsästysoikeuden merkitystä paikkakunnan vapaa ajan toiminnan kannalta. Lähes joka kolmas vastaaja on sitä mieltä, että vapaan metsästysoikeuden rooli on vähintään melko suuri. Yli puolet vastanneista uskoo merkityksen olevan jopa erittäin suuri. Suurin merkitys vapaalla metsästysoikeudella vapaa-ajan toiminnan kannalta on vastauksien perusteella Pohjois-Lapin kunnissa ja pienin Torniossa sekä Keminmaassa.

Haastateltavat näkivät, että vapaa metsästysoikeus tarjoaa harrastusmahdollisuuden lähes joka puolella Lappia. Metsähallituksen edustaja uskoi, että merkitys on suurempaa maaseudulla kuin kaupungeissa, johtuen maaseudun vähäisistä harrastusmahdollisuuksista. Riistakeskuksen edustaja puolestaan piti metsästystä jopa merkittävimpanä harrastusmahdollisuutena Lapissa.

Tutkittaessa vapaan metsästysoikeuden merkitystä lappilaisten sosiaaliseen kanssakäymiseen huomattiin oikeudella olevan suuri vaikutus. Tarkasteltaessa ryhmässä metsästämisen sosiaalisia merkityksiä, huomataan metsästäjien keuvan ryhmässä metsästyksen merkityksen suuremmaksi. Tuloksella on tilastollista merkitsevyyttä (p -arvo = 0,003) (Kuvio 10, sivulla 34).

Kuvio10. Vapaan metsästysoikeuden merkitys lappilaisten sosiaaliseen kanssakäymiseen verrattaessa metsästäjien metsästystapoihin (n=206)

Vastaajien aktiivisuutta metsästykseseen liittyviin sosiaalisiin tapahtumiin tutkittiin kysymällä heidän osallistumisesta peijaisiin, talkoisiin tai muihin aktiviteetteihin. Suurin osa vastaajista osallistui kyseisiin tapahtumiin vähintään kerran vuodessa, 86 prosenttia otti osaa vuosittain. Heistä lähes puolet ilmoitti osallistuvansa useammin kuin kaksi kertaa vuodessa. Vastaajista 84 prosenttia kuuluu metsästyssseuraan. Miesten metsästyssseurajäsenyys on yleisempää kuin naisten. Miehistä metsästyssseuran jäseniä on 85 prosenttia ja naisista 70 prosenttia vastaajista. Yleisintä metsästyssseuraan kuuluminen on alle 30-vuotiailla, joista yli 95 prosenttia ilmoitti olevansa metsästyssseuran jäsen.

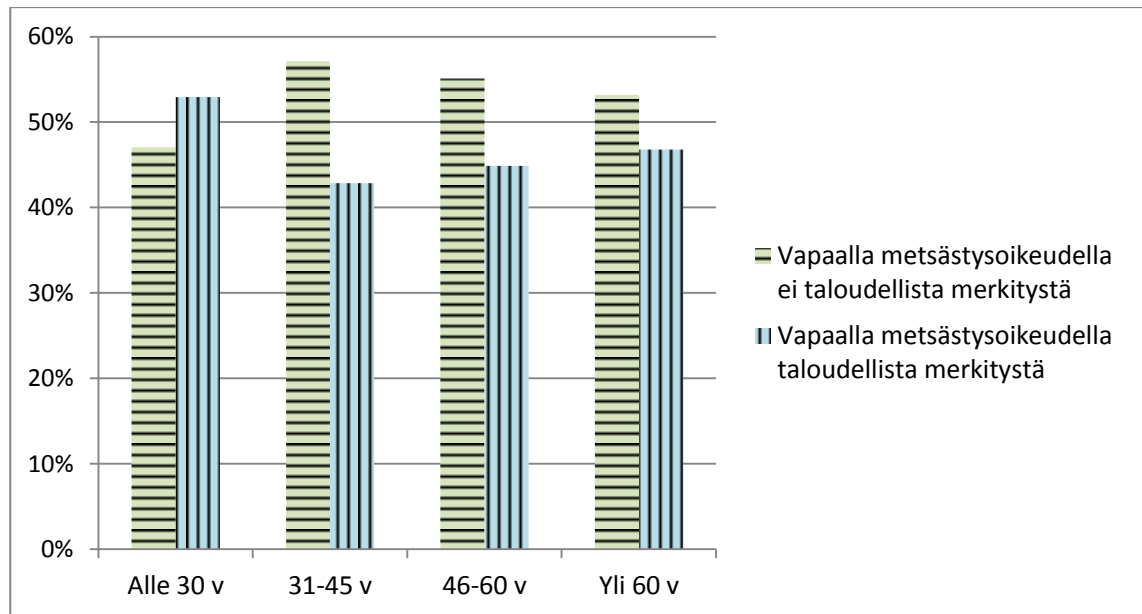
Haastattelujen perusteella vapaalla metsästysoikeudella on merkitystä lappilaisen kulttuurin ja perinteiden säilymisen kannalta. Kaikki asiantuntijat olivat samaa mieltä, että metsästys on ollut iso osa lappilaista kulttuuria kauan ja vapaa metsästysoikeus mahdollistaa sen jatkumisen. Metsästys on monelle lappilaiselle elämäntapa. Vapaa metsästysoikeus on kaikkien haastateltavien mukaan perusteltu oikeus. Metsähallituksen edustaja totesi, että oikeus on muun muassa perusteltu sillä, että metsästäjät suorittavat vapaaehtoisesti riistanhoitotöitä valtion mailla.

Asiantuntijat näkivät vapaan metsästyoikeuden tärkeänä lappilaisten ihmisten kannalta. Riistakeskuksen edustaja koki, että vapaalla metsästyoikeudella on suuri merkitys haja-asutusalueiden kylien asuttuna pysymiseen. Lapin liiton edustaja korosti vapaan metsästyoikeuden suomia vapaa-ajan toiminnan mahdollisuuksia. Vapaa metsästyoikeus on yksi tekijä, joka sitouttaa väestöä Lappiin.

Haastatteluista kävi ilmi, että metsästys on harrastus, mikä mahdollistaa eri sukupolvien yhteisen toiminnan. Lapin liiton sekä Riistakeskuksen edustajat mainitsivat molemmat niin sanotun isä-poika harrastusmahdollisuuden tärkeyden. Samat henkilöt myös olivat sitä mieltä, että vapaa metsästyoikeus luo yhteisöllisyyttä.

4.6.1 Taloudellinen merkitys

Kaikista vastaajista 46,5 prosenttia ilmoitti, että vapaalla metsästyoikeudella on heille positiivinen taloudellinen merkitys (Kuvio 11, sivulla 36). Lähes jokaisen perusteluna oli riistanlihan saannin vuoksi syntynyt säästö sekä säästäminen lupamaksuissa. Vähiten merkitystä oli Lapin kolmion alueella, missä noin kaksi kymmenestä vastaajasta ilmoitti saavansa oikeuden myötä taloudellista hyötyä. Suurempi merkitys oli pienemmillä paikkakunnilla kuten Savukoskella, Pelkosenniemellä sekä Muoniossa. Näillä paikkakunnilla vastaajista 90 prosenttia kertoi hyötyvänsä oikeudesta. Kuusi vastaajaa oli jättänyt vastaamatta kysymyseen.

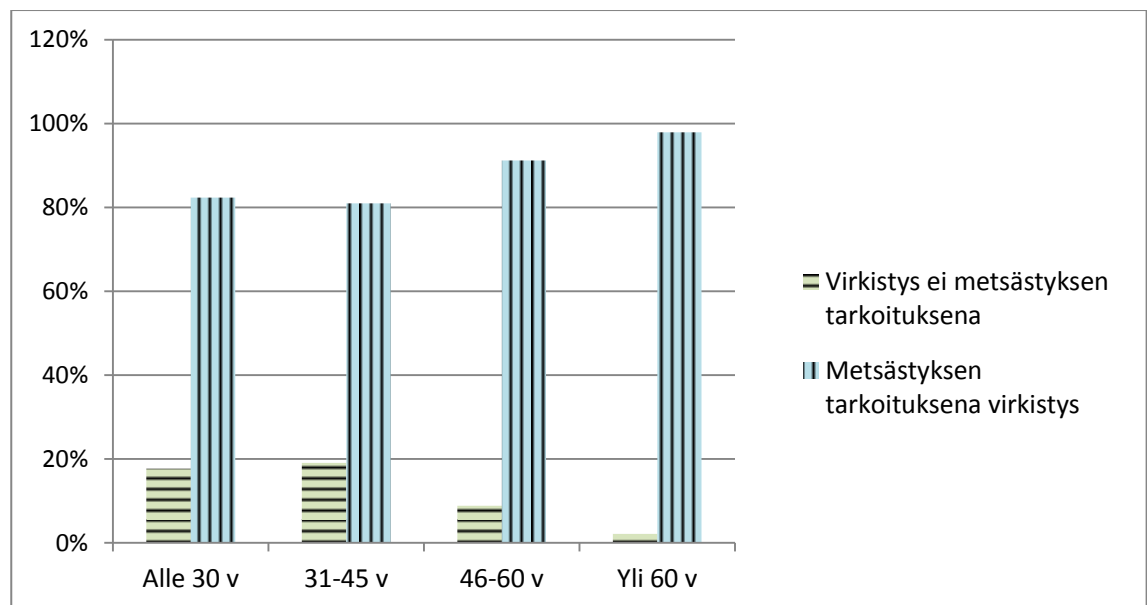
Kuvio 11. Vapaasta metsästysoikeudesta taloudellista merkitystä (n=206)

Kyselyssä kysyttiin myös, koituuko vapaasta metsästysoikeudesta metsästäjille taloudellisia menetyksiä. Suurin osa kyselyyn vastanneista, 93 prosenttia ilmoitti, että vapaasta metsästysoikeudesta ei synny heille taloudellisia menetyksiä. Vastaaajista seitsemän prosenttia ilmoitti vapaan metsästysoikeuden luovan kustannuksia. Perusteluiksi he ilmoittivat lähinnä polttoainekulut, joita syntyy laajojen valtion maiden luomista pitkistä etäisyyksistä. Suurin osa näistä vastaajista oli Rovaniemeltä ja Pellosta.

Metsästäjiltä kysyttiin myös, onko heillä metsästyksen liittyvää yritystoimintaa. Kysymykseen vastanneista 207 vastaajasta kolme ilmoitti itsellään olevan kyseisenlaisia yritystoimintaa. Yritystoiminta oli opas- sekä majoituspalvelua. Yritystoimintaa harjoittavat vastaajat olivat Kemijärveltä, Sallasta ja Sodankylästä. Neljä henkilöä ei vastannut kysymykseen.

4.6.2 Metsästyksen tarkoitus

Metsästyksen tarkoitusta tutkittaessa kyselyssä annettiin neljä vaihtoehtoa. Vaihtoehdot olivat taloudellinen tuotto, riistanhoito, virkistys sekä joku muu. Vastaajilla oli mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja. Taloudellinen tuotto ei ole yleinen metsästyksen tarkoitus, sillä vain noin 17 prosenttia valitsi sen metsästyksensä merkittävaksi tarkoitukseksi. Virkistys on merkittävin metsästyksen tarkoitus, sen ilmoitti merkittävaksi tarkoitukseksi noin 90 prosenttia vastaajista (Kuvio 12). Tuloksella on suuntaa antavaa tilastollista merkitsevyyttä (p-arvon = 0,07). Riistanhoidon vuoksi metsästäviä oli noin 40 prosenttia ja jonkun muun tarkoituksen ilmoittaneita noin 11 prosenttia. Yleisin muu tarkoitus oli ylivoimaisesti koirien kouluttamisen ja jalostamisen takia metsästäminen.

Kuvio 12. Virkistys metsästyksen tarkoituksena (n=209)

Suurin ero sukupuolten välillä metsästyksen tarkoitusta selvitetessä oli riistanhoidon vuoksi metsästäminen. Miehillä riistanhoidollisista syistä metsästäminen on huomattavasti yleisempää kuin naisilla. Muiden vaihtoehtojen kohdalla ei suuria sukupuolten välisiä eroja ole havaittavissa.

4.7 Metsästysmatkailu

Vastaajilta kysyttiin, onko asuinpaikkakunnalla metsästysmatkailua. Kysymyksellä kartoitettiin sekä metsästäjien tietämystä että metsästysmatkailun esiintymistä. Metsästysmatkailua ilmoitettiin olevan kaikissa Lapin kunnissa lukuun ottamatta Muoniota. Matkailun tyypiksi vastaajat kertoivat muun muassa järjestetyt hirvenmetsästyksset, riekkosafarit sekä monenlaiset opas- ja majoituspalvelut.

Kyselyssä metsästäjien mielipiteitä ja näkemyksiä metsästysmatkailun nykytilasta ja kehittämismahdollisuuksista selvitettiin avoimella kysymyksellä. Vastaukset vaihtelivat suuresti metsästysmatkailun täyskieltämisestä todellisiin kehitysideoihin. Kysymykseen vastasi vain reilu kolmannes. Vastanneista 20 prosenttia oli sitä mieltä, että metsästysmatkailua ei tule kehittää nykyisestään tai sitä tulisi rajoittaa.

”Metsästysmatkailua tulisi kehittää olemattomiin”.

Yleisimmiksi kehitystarpeiksi nousi metsästysmatkailun lupamyynnin suhteuttaminen vaihteleviin riistakantoihin, ulkopaikkakuntalaisten velvoittaminen riistanhoitotöihin sekä metsästyksen salliminen ainoastaan paikallisen oppaan valvonnassa. Kysymykseen vastanneista 28 prosenttia mainitsi vähintään yhden edellä mainituista kehitystarpeista. Vastaajien mukaan riistakannat vaihtelevat vuosittain ja riistalajeittain suuresti, mikä edellyttäisi lupamyynnissä nopeaa reagointia sekä ajantasaista riistakantatietoa.

Muita mainittuja metsästysmatkailun kehitysideoita olivat muun muassa luvansaannin helpottaminen sekä metsästysmatkailun suuntautuminen ainoastaan yksityismaille. Moni vastaaja on sitä mieltä, että metsästysmatkailua tulisi harjoittaa ainoastaan metsästysseurojen järjestämänä. Radikaaleimpia muutosehdotuksia olivat perämeren luonnonpuiston vapautus metsästysmatkailun käyttöön sekä lupamyynnin poistaminen Villi Pohjolta.

Asiantuntijat olivat kaikki pitkälti samoilla linjoilla metsästysmatkailun kehittämisen suhteen. Jokaisen mielestä metsästysmatkailua tulee kehittää ja palveluita

monipuolistaa. Riistakeskuksen sekä Lapin liiton edustajat totesivat, että metsästysmatkailua voi lisätä siten, että paikallisten oikeuksia ei rajoiteta. Metsähallituksen edustaja liittäisi metsästysmatkailuun myös muita luontopalveluita ja näkee, että metsästysmatkailu pienimuotoisena on hyvä asia.

4.8 Vapaan metsästysoikeuden tulevaisuus

Vain viisi vastaajaa oli sitä mieltä, että vapaa metsästysoikeus tulisi poistaa. Poistamisen kannalla olevat vastaukset tulivat Rovaniemeltä, Ranualta, Tornios- ta ja Tervolasta. Poistamisen kannalla olleista neljä viidestä on yli 46-vuotiaita. Naisista kukaan ei ollut poistamisen kannalla. Vain yksi oikeutta vastaan olleista ilmoitti metsästävänsä oman asuinkuntansa valtion mailla. Yksi vapaaseen metsästysoikeuteen kielteisesti suhtautuneista kertoi syyksi kantaansa sen, että hänellä ei ole mahdollisuutta hyödyntää vapaata metsästysoikeutta valtion maiden puutteen vuoksi.

Metsästäjät perustelivat vapaata metsästysoikeutta yleisimmin perinteillä, harrastusmahdollisuuksilla sekä riistanhoidolla. Vastaajat korostivat, että Lapissa ei ole verovaroin ylläpidettyjä aktiviteetteja. Yleisimmin mainittiin ooppera- ja muiden kulttuuritalojen puuttuminen. Vastauksissa korostui riistanhoidon suorittaminen sekä riistakantojen vastuullinen verotus. Nainen Inarista perusteli vapaan metsästysoikeuden säilyttämistä seuraavasti:

”Ehdottomasti säilyttää. Yksi pohjoisen Lapin vetovoima, vaikutusta väestön hyvinvointiin. Vaikka nykyään ei eletäkään luontaistaloudessa, on erityisen merkityksellistä, että paikkakuntalaisilla on vapaa metsästysoikeus. Elinkustannukset (polttoaine, ruoka ym.) on täällä kalliimpaa kuin etelässä, eikä ole ollenkaan haitaksi saada riistaa ruokapöytään. Mahdollisuus liikkua metsässä yksin/porukassa/koiran kanssa, kokea metsästyksen ja saaliin saannin/saamattomuuden koko tunnekirjo – siinä yksi tärkeä seikka, joka tuo voimavaroja elämään ja esimerkiksi kaamosken pimeyden kestämiseen (mikä sen mukavampaa kuin tehdä kaamosiltana hirvipaisti ja muistella metsästyskemuksia). Pidetään pohjoinen asuttuna, vakituinen väestö tyytyväisenä, ravittuna ja riistakannat terveesti hoidettuna!”

Kaikki, jotka ilmoittivat metsästyksen pääasialliseksi tarkoitukseksi riistanhoidon, olivat vapaan metsästysoikeuden säilyttämisen kannalla. Kaikki vapaata metsästysoikeutta vastaan olleet ilmoittivat, ettei kyseisestä oikeudesta koidu heille taloudellista tuottoa. Poistamisen kannalla olleista neljä viidestä on sitä mieltä, että vapaa metsästysoikeus verottaa riistakantoja sopivasti ja vain yksi ilmoitti verotuksen olevan liian suurta. Merkittävää on myös, että kukaan oikeutta vastaan olleista ei metsästä hirviä.

Kaikki asiantuntijat ovat lain säilyttämisen kannalla. Metsähallituksen edustajan mukaan lakiin ei ole tulossa muutoksia, eikä siihen hänen mukaansa ole tarvetakaan. Valtion laajat metsät tarvitsevat riistankantojen hoitoa ja vapaa metsästysoikeus on osoittautunut hyväksi menetelmäksi. Hänen mukaansa ajan hermolla on kuitenkin oltava ja tilannetta seurattava. Riistakeskuksen edustaja totesi, että laissa ei ole minkäänlaisia muutostarpeita ja siitä on pidettävä lujasti kiinni. Lapin liiton edustaja totesi, että vapaa metsästysoikeus on jatkossakin säilytettävä lappilaisten kannalta edullisena.

5. TULOSTEN TARKASTELU JA JOHTOPÄÄTÖKSET

5.1 Vapaan metsästysoikeuden sosiaaliset merkitykset

Vapaalla metsästysoikeudella on metsästäjien keskuudessa merkittävä asema sosiaalisen kanssakäymisen kannalta. Kyselyymme vastanneista huomattavan moni oli sitä mieltä, että vapaa metsästysoikeus luo heille mahdollisuuksia sosiaalisiin kontakteihin. Metsästysseuroissa toimiminen sekä ryhmässä metsästäminen on odotetun mukaisesti erittäin yleistä.

Metsästystapahtumien lisäksi metsästäjät kokevat tärkeäksi ottaa osaa muihin aktiviteetteihin, kuten peijaisiin ja talkoisiin. Tämä on ymmärrettävää, koska metsästysseurat ovat monilla alueilla ihmisiä yhdistävä tekijä. Useilla paikkakunnilla esimerkiksi peijaiset ovat alueen ainoita vuosittaisia perinteisiä tapahtumia. Metsästyksen ja metsästysseurojen merkitys alueen ihmisten yhteydenpidon ja yhteistyön kannalta on suuri, varsinkin pienillä ja harvaan asutuilla kylillä. Harrastus tuo usein myös kotikylältään pois muuttaneita lapsuuden maiseen metsästämiseen. Metsästysharrastus voi olla joillekin ainoa side omaan tai vanhempien kotipaikkaan ja alueen ihmisiin.

Tuloksista ilmenee, että varsinkin iäkkäämmät metsästäjät kokevat oikeuden merkityksen sosiaaliselta kannalta erittäin suureksi. Ainoastaan murto-osa heistä ilmoitti, että vapaalla metsästysoikeudella ei ole lainkaan merkitystä heidän sosiaaliseen elämään. Nuorten vastaajien kohdalla voidaan todeta, että suuri osa heistä ajattelee vapaalla metsästysoikeudella olevan melko suuri merkitys. Sen sijaan harvat nuorista kokevat merkityksen erittäin suureksi. Useat vastaajat korostivat sukupolvien yli syntyvää yhteistoimintaa, jota syntyy yhdessä metsästäessä. Nuoremmat metsästäjät kokevat saavansa iäkkäämmiltään tietoa metsästyksen perinteistä ja alueen historiasta. Tämä on arvokasta, jotta perimätieto säilyy ja siirtyy edelleen tuleville sukupolville.

Lapissa vapaan metsästysoikeuden merkitystä metsästäjien sosiaaliseen elämään ei voida väheksyä. Kaikkien ikäluokkien osalta voidaan sanoa, että metsästyksessä yhdistää ihmisiä. Suurin osa riistanhoitomaksua suorittavista henkilöistä

kuuluu metsästysseuraan, joten on tietysti ymmärrettävää, että seurojen toiminnan kautta vapaalla metsästysoikeudella on merkitystä heidän sosiaaliseen elämään.

Vapaalla metsästysoikeudella on merkittävä rooli Lapissa vapaa-ajan toiminnan luojana. Merkitys korostuu etenkin Pohjois-Lapin pienillä sekä harvaanasutuilla paikkakunnilla, missä ei välttämättä ole tarjolla muita aktiviteetteja. Voidaan todeta, että vapaan metsästysoikeuden suoma mahdollisuus Lapin kuntien vapaa-ajan toiminnan edistämiseen on todella suuri.

Suurin osa kyselyyn osallistuneista metsästäjistä mainitsi metsästyksensä pääasialliseksi tarkoitukseksi virkistäytymisen. Osasimme odottaa, että virkistys on yksittäisenä metsästykseen kannustavana tekijänä merkittävä. Metsästäjät kokevat metsästäessään mielihyvää ja rentoutumisen tunnetta. Luonnossa liikkuminen ja metsästäminen antavat voimavaroja arkeen ja oivaa vastapainoa kiireiseen elämään. Vastaajat saavat nautintoa metsästysharrastuksesta myös metsästyskauden ulkopuolella suorittaessaan riistanhoitotöitä.

Vapaan metsästysoikeuden sosiaalisiin merkityksiin luemme myös sen, että Lapissa myös maattomilla metsästäjillä on mahdollisuus suhteellisen laajoihin metsästysalueisiin ilman metsästysseuran jäsenyyttä. Metsästysharrastuksen aloittaminen ei siis vaadi erityisen suuria taloudellisia tai aineellisia resursseja. Lapissa metsästäminen ei ole kiinni henkilön sosiaalisesta asemasta yhteiskunnassa tai taloudellisesta tilanteesta.

5.2 Vapaan metsästysoikeuden aluekehitykselliset vaikutukset

Vapaan metsästysoikeuden merkitys aluekehityksellisesti vaihtelee eri puolilla maakuntaa. Vapaan metsästysoikeuden uskotaan houkuttelevan väestöä Lappiin asumaan. On selvää, että oikeuden vuoksi Lappiin muuttavat hakeutuvat yleensä asumaan kuntiin, joissa on laajat ja riistakannoiltaan hyvät valtion maat. Tämä tuo suurten erämaa-alueiden kuntiin asukkaita ja mahdollisesti myös uusia palveluita ja yrityksiä. Vapaan metsästysoikeuden merkitys väestöä houkuttelevana tekijänä on luonnollisesti vähäisintä Kemien ja Tornion kaupunkien alu-

eella, koska valtion omistamia maita ei käytännössä siellä ole. Sen sijaan pienempien paikkakuntien vastaajat, kuten savukoskilaiset ja posiolaiset uskovat vapaan metsästysoikeuden houkuttelevuuteen. Tuloksessa yllättävintä on se, että suurin osa kaikista ikäluokista uskoo oikeuden tuovan väestöä Lappiin ja osa vastaajista myös kirjoitti kyselykaavakkeeseen tietävänsä asian olevan näin. Asiantuntijat ilmoittivat haastatteluissa, että vapaalla metsästysoikeudella on merkitystä väestön houkuttelevuuteen. Suoranaisesti sen vuoksi Lappiin muuttoon ei kuitenkaan uskota, vaan vapaata metsästysoikeutta pidetään yhtenä vahvana houkuttelijana.

Asuinpaikan valintaan vapaalla metsästysoikeudella oli yllättävänkin suurta vaikutusta. Suurin osa vastaajista ilmoitti vapaalla metsästysoikeudella olleen vaikutusta heidän asuinpaikan valintaan. Vielä kun huomioidaan se, että monet heistä, joiden asuinpaikan valintaan merkitystä ei ollut, ilmoittivat olevansa syntyjään paikkakuntalaisia. Tämä osoittaa, että Lapissa olevat yhtenäiset ja laajat sekä riistarikkaat metsästysmaat ovat jopa niin kiinnostavia, että niiden takia muutetaan asuinpaikkaa. Lapin kärsiessä monin paikoin muuttotappiosta ja väestön keskittyessä kasvukeskuksiin tällaisten väestöä sitovien ja houkuttelevien ominaisuuksien merkitys korostuu.

Lapissa metsästysmatkailua harjoitetaan lähes jokaisessa kunnassa. Metsästäjien suhtautuminen metsästysmatkailuun vaihtelee. Osa metsästäjistä ei hyväksy toimintaa lainkaan, ja toiset taas suhtautuu metsästysmatkailuun myönteisesti. Mielenpiteiden jakautuminen johtuu hyvin pitkälti omista kokemuksista sekä kuulopuheista. Moni vastaajista ilmoitti omaavansa joko positiivisia tai negatiivisia kokemuksia metsästysmatkailijoiden kanssa toimimisesta, toiset taas pohjasivat mielipiteensä huhuihin ja uskomuksiin. Lappilaisten metsästäjien mielipiteisiin vaikuttaa eniten metsästysturistien käytös sekä metsästysmoraali. Metsästysmatkailun asemaa ja hyväksyttävyyttä voitaisiin parantaa vuorovaikutuksella paikallisten ihmisten kanssa.

5.3 Vapaan metsästysoikeuden taloudelliset merkitykset

Tutkimuksen tuloksia tarkasteltaessa käy ilmi, että vapaalla metsästysoikeudella on suhteellisen laajat taloudelliset vaikutukset. Metsästäjistä suuri osa kokee saavansa vapaan metsästysoikeuden myötä taloudellista hyötyä. Näin vastaajista ilmoitti lähes puolet. Ajateltaessa taloudellisen hyödyn perusteluita, eli riistan lihan saantia sekä lupamaksuissa säästämistä tulee mieleen, että jonkinlaista taloudellista hyötyä saa jokainen vapaan metsästysoikeuden nojalla metsästävä. Varsinkin hirven lihan merkitys on suuri ruoan hankinnasta syntyvissä kustannuksissa.

Pieni osa vastaajista ilmoitti, että vapaan metsästysoikeuden myötä syntyy heille taloudellista menoa. Perusteluina he käyttivät polttoainekuluja. Polttoainekulut syntyvät kulkiessa metsällä. Nämä kulut tietysti riippuvat metsästäjien tottumuksista sekä asuinpaikan sijoittumisesta kunnassa sijaitseviin valtion maihin nähden. Vapaa metsästysoikeus itsessään ei kuitenkaan mielestämme aiheuta näitä kuluja. Metsästyksen yhteydessä syntyvät polttoainekulut ovat verrattavissa esimerkiksi aseiden ja muiden tarvikkeiden aiheuttamiin kustannuksiin. Ne ovat harrastamisen edellytyksiä ja niiden suuruus on hyvin metsästäjäkohtaista. Taloudellisia menetyksiä kokevista kukaan ei maininnut esimerkiksi yksityisteidensä käyttöä valtion maille kuljettaessa. Kysymystä asetettaessa ajattelimme tällaisen olevan mahdollista.

Vapaasta metsästysoikeudesta syntyy taloudellisia menetyksiä Metsähallitukselle. Vapaan metsästysoikeuden myötä tapahtuva metsästys on pois lupatuloista. Euromääräisiä laskelmia ei Metsähallituksen edustajan mukaan ole. Mikäli kaikki maksaisivat metsästyksestä, olisivat lupatulot luonnollisesti huomattavasti suuremmat.

5.4 Metsästystottumukset

Lapin metsästäjät ovat aktiivisia metsällä kävijöitä, keskimäärin metsällä käydään yli 20 päivää metsästyskaudessa. Aktiivisinta metsästäminen on odotetusti pohjois- ja Itä-Lapissa, missä sijaitsee suurimmat erämaa-alueet. Harrastusmahdollisuuksien vähyys on todennäköisesti merkittävä tekijä metsästyksen runsaaseen määrään näillä alueilla. Näillä alueilla on myös erittäin vahvat perinteet metsästyksen aloittamiselle sekä riistan hyödyntämiselle lisäansiona.

Lappilaiset metsästäjät hyödyntävät heille suotua vapaata metsästysoikeutta suuressa määrin. Vapaa metsästysoikeus tarjoaa merkittävän mahdollisuuden metsästykseseen valtion mailla, minkä lappilaiset ovat omaksuneet metsästystottumuksissaan. Tästä selviää, että valtion maiden metsästyksellinen käyttöaste on varsin korkea. Luonnollisesti tuloksissa näkyy se, että osassa Lapin kuntia valtion maita ei käytännössä ole.

Vastaajista kolmannes ilmoitti käyvänsä vuosittain metsällä myös oman paikkakunnan ulkopuolisilla valtion mailla. Yleisin syy oman kunnan ulkopuoliseen metsästykseseen on luultavimmin tiettyjen riistalajien metsästäminen. Esimerkiksi karhun metsästäjät Lapin länsiosista kulkevat metsästävänsä itäosassa Lappia. Tulos osoittaa, että lappilaiset metsästäjät ovat kiinnostuneita metsästäämään myös heille lupamaksun vaativilla alueilla. Metsästys ei siis ole vain ilmaisen hyödykkeen nauttimista.

Valtion maiden lisäksi yleistä on metsästää yksityismailla. Valtion mailla ja yksityisten omistamilla alueilla metsästäminen on lähes yhtä yleistä. Tämä on tietysti ymmärrettävää, koska valtaosa metsästäjistä kuuluu metsästysseuroihin. Yksityismaista iso osa on metsästysseurojen käytössä.

Pienriistan- ja hirvenmetsästys on Lapissa yleistä. Hirvenmetsästys tuo metsästäjän talouteen ravintoa huomattavan määrän. Toisaalta hirvien metsästäminen motiiveja ovat myös taimikoiden tuhojen vähentäminen. Pienriistan, hirvien sekä suurpetojen metsästyksessä metsästäjät käyttävät usein apunaan koiraa. Koirien jalostaminen ja kouluttaminen on yksi tärkeä syy metsällä käymiseen. Suur-

petojen metsästäminen on tietysti yleisintä Itä-Lapissa, missä esimerkiksi karhukannat ovat muuta maakuntaa suuremmat. Vesilintujen metsästyksestä kiinnostuneita on vain noin puolet metsästäjistä. Nuorille vesilintujen metsästäminen on kuitenkin yleistä. Nuorten suosio vesilinnun metsästykseseen perustuu luultavimmin sen vaivattomuuteen ja suhteellisen varmaan saaliin saantiin. Vesilinnut ovat myös omien kokemustemme perusteella yleisesti ensimmäinen metsästyksen kohde.

5.5 Ulkopaikkakuntalaiset metsästäjät ja hirviseurueet

Lappilaisten metsästäjien mielipiteet Lappiin metsästäämään tulevista ulkopaikkakuntalaisista metsästäjistä jakautuvat voimakkaasti. Tulos on ymmärrettävä kun tarkastellaan metsästäjien perusteluita. Myönteisesti metsästysmatkailijoihin suhtautuvat korostavat ulkopaikkakuntalaisten taloudellista merkitystä. Vieraat käyttävät alueella palveluita ja täten vilkastuttavat elinkeinoelämää. Kielteisesti ulkopaikkakuntalaisiin suhtautuvien suurimmat syyt mielipiteisiinsä olivat riistakantojen häikäilemätön verotus sekä metsästysmatkailijoiden käytös paikallisia kohtaan. Metsästäjiltä saatiin myös kehittämissuhteita. Valvonnan tehostaminen sekä lupamyynnin suhteuttaminen paremmin vallitseviin riistakantoihin olivat monen metsästäjän mainitsemissa kehitystarpeita.

Metsästäjien mielipiteet aiheeseen ovat siis moninaiset. Tuloksista ilmenee, että Lapin ulkopuolelta saapuvat metsästäjät aiheuttavat keskustelua. Toiminnalla on kuitenkin osassa maakuntaa taloudellista merkitystä ja se on toivottua. Toisaalta paikalliset metsästäjät kokevat sen loukkaavan heidän omia oikeuksiaan ja ulkopaikkakuntalaisten tulisi kunnioittaa paremmin paikallisia tapoja sekä tottumuksia. Yhteistyö paikallisen väestön ja metsästäjien kanssa tulisi saada toimimaan paremmin. Useat Lapin metsästäjät ilmoittivat, että Lapissa riittää tilaa myös maakunnan ulkopuolelta tuleville kunhan toimintaa kehitetään kestävässä suuntaan.

Lappiin saapuviin hirviseurueisiin metsästäjät suhtautuvat kriittisemmin. Seurueiden nykyistä määrää sopivana pitää reilu puolet vastaajista. Yllättävintä on, että ainoastaan kolme prosenttia olisi valmis lisäämään kyseisten seurueiden määrää. Liiallisena niiden määrän kokee lähes joka toinen metsästäjä. Tässä asiassa metsästäjät perustelivat kielteistä mielipidettään sillä, että paikalliset suorittavat riistanhoitotyöt. Muualta tulevia seurueita pidetään väkenä, jotka nauttivat paikallisten suorittaman riistanhoitotyön tuloksesta. Tämä on ymmärrettävä reaktio, ainakin siellä, missä paikalliset ja Lapin ulkopuoliset seurueet pyytävät samoilla alueilla. On tietysti huomioitava, että Lapissa on viime vuosina ollut runsaat hirvikannat, jotka ovat voineet houkutella pyytäjiä enemmässä määrin myös maakunnan ulkopuolelta. Tuloksen perusteella voidaan sanoa, että Lapin ulkopuolelta tulevien hirviseurueiden määrä on tällä hetkellä korkein mahdollinen, ainakin lappilaisten metsästäjien mielestä. Seurueiden määrän lisääminen ei saa kannatusta, samaan aikaan liiallisen sekä sopivan määrän kannatuksen ero ei ole erityisen suuri.

Riistakeskuksen, Lapin liiton sekä Metsähallituksen edustajat olivat sitä mieltä, että hirviseurueiden määrä on sopiva ja sattuneet yhteentörmäykset johtuvat seurojen ja seurueiden sijoittumisesta liian pienille alueille. Tästä voidaan päätellä, että kyseisissä organisaatioissa asiaan on perehdytty ja siihen tulisi tehdä kehitystoimia.

5.6 Riistanhoitotöiden suorittaminen

Vapaa metsästysoikeus nähdään vastaajien keskuudessa motivoivaksi tekijäksi valtion maiden riistanhoitoon. Vanhemmat ikäluokat suorittavat enemmän riistanhoitotöitä valtion mailla kuin nuoret. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että vanhemmat omaavat enemmän aikaa jäätyään pois työelämästä. Nuorilla metsästäjillä sen sijaan työ vie pois aikaa riistanhoidollisilta toimenpiteiltä. Lisäksi on todennäköistä, että vanhemmilla ikäluokilla usein metsästys on lähes ainoa harrastus, minkä vuoksi myös riistanhoitotöihin sitoudutaan enemmän.

Alle 30-vuotiaat suorittavat mielestensä tarpeeksi riistanhoitotöitä, vaikka kyseinen ryhmä suorittaa kyselyn mukaan myös vähiten riistanhoidollisia toimenpitei-

tä valtion mailla. Syy tähän on todennäköisesti siinä, että alle 30-vuotiaat vastaajat kokevat, että heidän suorittamansa riistanhoitotyön määrä suhteessa käytettävissä olevaan aikaan on riittävä.

Paikkakunnilla joissa on laajat valtion maat, koettiin riistanhoitotyöt kohtuulliseksi vaivannäöksi vapaan metsästysoikeuden eteen. Tämä kertoo siitä, että laajoja valtion maita ja oikeutta metsästä niillä arvostetaan kyseisillä alueilla paljon. Sen sijaan paikkakunnilla, joissa on vähäisemmät valtion maa-alueet, mielipiteet jakautuivat enemmän. Voidaan päätellä, että riistanhoitotöitä tehdään sitä enemmän, mitä parempi mahdollisuus on hyödyntää vapaata metsästysoikeutta. Asiantuntijatahot olivat haastatteluissa sitä mieltä, että riistanhoitotyön määrät vähenisivät huomattavasti, mikäli oikeutta vapaaseen metsästykseseen asuinkunnan valtion mailla ei olisi.

Lappilaiset metsästäjät ovat tyytyväisiä määrään, jolla vapaan metsästysoikeuden nojalla tapahtuva metsästyks verottaa riistakantoja. Vapaan metsästysoikeuden pitkä historia on osoittanut, ettei riistakantoihin synny liiallista laskua. Riistakannat ja lajit ovat säilyneet elinvoimaisina ja tuottavina. Yksittäisenä tekijänä riistakantojen suuruuteen ei mielestämme voida pitää vapaan metsästysoikeuden mahdollistamaa metsästyksistä vaan on huomioitava muutoin tapahtuva metsästyks, riistanhoitotyöt ja ympäristötekijät. Riistan ruokkiminen ja tarkkaileminen muulloinkin kuin vain metsästyksen aikana osoittaa metsästäjien olevan vihkiytyneitä ja vastuullisia riistanhoitajia, jotka nauttivat harrastuksestaan myös muina aikoina kuin saalista saadessaan.

5.7 Mielipiteet vapaan metsästysoikeuden tulevaisuudesta.

Metsästäjien kanta vapaan metsästysoikeuden tulevaisuudesta on hyvin yksiselitteinen. Lähes kaikki Lapin metsästäjät ovat oikeuden säilyttämisen kannalla. Vapaa metsästysoikeus koetaan Lapissa asuvan ihmisen perusoikeudeksi, eikä sitä tule poistaa. Oikeus metsästä asuinkuntansa valtion mailla koetaan vastapainoksi Lapin ulkopuolella ylläpidettyihin palveluihin. Asiantuntijat olivat kaikki metsästäjien kanssa samaa mieltä. Vapaata metsästysoikeutta ei tule rajoittaa tai poistaa.

Vapaan metsästysoikeuden pitkät perinteet ovat juurruttaneet sen lappilaiseen kulttuuriin. Tuloksista ilmenee, kuinka tärkeä vapaa metsästysoikeus on lappilaisen metsästyskulttuurin ja perinteiden säilymisen kannalta. Harvaan asutuilla alueilla harrastusmahdollisuudet ovat rajalliset, joten vapaa oikeus harrastaa metsästystä oman kunnan valtion mailla on erittäin arvokas asia paikallisten ihmisten kannalta. Lapin laajoilla valtion maiden alueilla vapaan metsästysoikeuden eteen suoritetaan antaumuksellisesti riistanhoitotöitä, joiden suorittaminen voisi vaarantua, mikäli vapaa metsästysoikeus poistettaisiin. Hyvät metsästysmahdollisuudet edesauttavat myös Lapin pysymistä asuttuna laajalti.

5.8 Tutkimuksen arviointi

Tutkimuksen aihe oli erittäin mielenkiintoinen ja todella haastava aiheen arkuudesta johtuen. Kyselyn suuntasimme luonnollisesti metsästäjille, koska heitä aihe lopulta eniten koskee. Lisäksi halusimme tuoda esiin myös asiantuntijoiden näkökulmia haastattelujen muodossa. Haastattelut antoivat tutkimuksen kannalta arvokasta tietoa vapaan metsästysoikeuden erinäisistä merkityksistä ja mielteistä eri organisaatioiden kannalta.

Haastattelukysymykset olivat kaikille asiantuntijoille samat ja heistä kukin vastasi niihin parhaan kykynsä mukaisesti. Kyselystä ja haastattelusta kertyi mielestämme riittävästi aineistoa tutkimuksen luotettavuuden kannalta. Pelkästään kyselyn perusteella olisimme saaneet luotettavan kuvan vapaan metsästysoikeuden merkityksestä Lapissa. Valitsimme haastateltavat yhdessä ohjaajamme kanssa. Haastateltavat edustavat tutkimuksemme aiheita eri näkökulmista. Mielestämme tutkimus onnistui hyvin ja saimme kattavan kuvan vapaan metsästysoikeuden erinäisistä merkityksistä Lapissa.

Tutkimuksemme antaa yleiskuvan vapaan metsästysoikeuden merkityksistä Lapissa. Aihe antaa kuitenkin mahdollisuuden lisätutkimuksiin ja eri aihealueiden selvittämiseen tarkemmin. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi tutkimuksen tarkentaminen johonkin Lapin osaan, esimerkiksi Ylä- ja Itä-Lappiin.

LÄHTEET

- Bisi, J. - Hallila, H. - Joensuu, O. Liukkonen, T. 2007. Mielipiteitä metsästyksestä valtion mailla. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 84. Metsähallitus. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Christoffersson, S. 2007. WSOY:n suuri metsästyskirja. Helsinki: WSOY.
- Haila, Y. – Lähde, V. 2003. Luonnon politiikka. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.
- Hirsjärvi, S. – Remes, P. – Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.
- Ilvesviita, P. 2005. Paaluraudoista kotkansuojeluun. Suomalainen metsästyspolitiikka 1865–1993. Akateeminen väitöskirja. Lapin yliopisto: Yhteiskuntatieteiden tiedekunta.
- Keskinarkaus, S. - Kurki, S. - Matilainen, A. 2011. Metsästysmatkailu - uhkia ja mahdollisuuksia. Metsästäjä 1/2011, 54-55.
- Keskinarkaus, S. - Kurki, S. - Matilainen, A. 2009. Metsästysmatkailun toimintamallit ja niiden kestävyys valtion mailla. Helsingin Yliopisto. Osoitteessa www.north-hunt.org/static/files/Julkaisu18.pdf. 18.12.2009.
- Lindén, H. (toim.) 2002. Metsäkanalintutkimuksia: Metsästys. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Metsästäjien keskusjärjestö. Saarijärvi: Gummerus kirjapaino Oy.
- MKJ = Metsästäjien Keskusjärjestö 2006. Metsästys. Osoitteessa www.riista.fi/data/attachments/met0604_Eettiset.pdf 30.8.2006.
- MKJ 2011a. MKJ:n toiminta. Osoitteessa www.riista.fi/?mag_nr=9&group=00000123*
- MKJ 2011b. Metsästäjärekisteri. Osoitteessa www.riista.fi/index.php?mag_nr=15&group=00000198
- ML= Metsästyslaki 615/1993.
- Muuttola, M. 2010. Metsästysmatkailuyrittäjyys Suomessa. Osoitteessa www.north-hunt.org/static/files/METSASTYSMATKAILUSUOMESSA.pdf 1.9.2010.
- Mänty, T. 2006. Metsästysmatkailun kehittämismahdollisuudet Etelä- ja Itä-Lapissa. Opinnäytetyö. Rovaniemen ammattikorkeakoulu: maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma.

- Nummi, P. (toim.) 1995. Metsästys, Luonto, Yhteiskunta. Helsinki: Kustannus-
osakeyhtiö Otava.
- Nummi, P. - Väänänen, V. (toim.) 2000. Riistanhoito. Helsinki: Kustannusosake-
yhtiö Metsälehti.
- RKTL = Riista- ja Kalatalouden tutkimuslaitos 2010. (Julk.) Metsästys 2009.
Suomen virallinen tilasto. Maa- metsä- ja kalatalous. Osoitteessa
[www.rktl.fi/www/uploads/pdf/uudet%20julkaisut/tilastoja_6_10_www_
metsastys.pdf](http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/uudet%20julkaisut/tilastoja_6_10_www_metsastys.pdf) 29.7.2010.
- Salmi, J. - Salmi, P. 2005. Pohjois-Suomen pienriistan pyynti metsästäjien mie-
lipiteissä. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos 2005. Kala- ja Riistara-
portteja 358. Osoitteessa www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti358.pdf
14.6.2005.
- Suomen riistakeskus 2011. Osoitteessa
www.riistaweb.riista.fi/riistatiedot/riistatietohaku.mhtml 1.3.2011
- Toivonen, A. 2009. Metsästäjä 06/2009. Osoitteessa
<http://epaper01.mmd.net/pub/riista/index?lang=fi&issue=200906>

Kysely vapaan metsästysoikeuden merkityksestä

Rastita/kirjoita vastauksesi

Metsästystavat

1. Mitä metsästätte?

Hirvi

Pienriista

Vesilinnut

Suurpedot

Pienpedot

2. Metsästyspäivät kaudessa

Alle 10

10–20

21-30

Yli 30

3. Metsästättekö oman kuntanne alueella olevilla valtion mailla?

kyllä

ei

Jos metsästätte, niin arvio metsästyspäivien määrästä:

4. Metsästättekö yksityismailla?

Kyllä

Ei

5. Mikä on metsästyksenne merkittävin tarkoitus?

Taloudellinen
tuotto

Virkistys

Riistanhoito

Joku muu,
mikä?

Sosiaalinen merkitys

6. Kuulutteko metsästysseuraan?

kyllä

ei

7. Vapaan metsästysoikeuden merkitys metsästysseuranne toimintaan?

Ei merkitystä

Vähäinen merkitys

Melko suuri merkitys

Erittäin suuri merkitys

8. Miten yleensä metsästätte?

Yksin Ryhmässä

9. Vapaan metsästysoikeuden merkitys sosiaaliseen kanssakäymiseen?

Ei merkitystä Vähäinen merkitys Melko suuri merkitys Erittäin suuri merkitys

10. Osallistuttko peijaisiin, talkoisiin tai muihin metsästysseurojen järjestämiin toimintoihin?

En koskaan 1-2 kertaa vuodessa Useita kertoja vuodessa

11. Vapaan metsästysoikeuden merkitys paikkakuntanne vapaa-ajan toiminnan näkökulmasta.

Ei merkitystä Vähäinen merkitys Melko suuri merkitys Erittäin suuri merkitys

Taloudellinen merkitys

12. Onko vapaalla metsästysoikeudella teille positiivista taloudellista merkitystä?

Kyllä Ei Jos vastasitte kyllä, niin millä tavalla?

13. Onko teillä valtion mailla tapahtuvaan metsästyksen liittyvää yritystoimintaa?

Kyllä Ei Jos vastasitte kyllä, niin minkälaista?

14. Metsästättekö Lapissa valtionmailla oman asuinkuntanne ulkopuolella?

Kyllä Ei Jos vastasitte kyllä, niin arvioikaa etäisyys ja metsästyskerrat

15. Koetteko vapaan metsästysoikeuden aiheuttavan teille taloudellisia menetyksiä?

Kyllä

Ei

Jos vastasitte kyllä, niin millaista?

Alueellinen merkitys

16. Kuinka suuri merkitys vapaalla metsästysoikeudella on ollut asuinpaikkanne valintaan?

Ei merkitystä

Vähäinen merkitys

Melko suuri merkitys

Erittäin suuri merkitys

17. Uskotko vapaan metsästysoikeuden houkuttelevan väestöä Lappiin asumaan?

kyllä

ei

18. Onko paikkakunnallanne metsästysmatkailuun liittyvää yritystoimintaa?

kyllä

ei

Jos vastasitte kyllä, niin millaista?

19. Miten metsästysmatkailua tulisi mielestänne kehittää?

Yleistä

20. Suoritatteko metsästyksen lisäksi riistanhoitotöitä vapaan metsästysoikeuden tarkoittamilla valtion mailla?

kyllä

ei

Jos vastasitte kyllä, niin millaista?

21. Suoritatteko mielestänne riittävästi riistanhoitotöitä valtion mailla metsästäjänne riistan määrään nähden?

kyllä

ei

22. Koetteko riistanhoitotöiden olevan kohtuullinen vaivannäkö vapaan metsästysoikeuden eteen?

kyllä

ei

23. Vapaan metsästysoikeuden nojalla tapahtuva metsästys verottaa riistakantoja mielestänne?

Liian vähän Sopivasti Liikaa

24. Mielipiteenne Lapin ulkopuolelta tulevista metsästäjistä, jotka eivät kuulu metsästysseuraan alueella?

25. Mielipiteenne Lapin ulkopuolelta tulevien hirviseureiden määrästä?

Liian vähän Sopivasti Liikaa

26. Pitäisikö vapaa metsästysoikeus mielestänne säilyttää/poistaa tulevaisuudessa?

Säilyttää Poistaa Perustelu

Metsästäjä

27. Sukupuoli

Mies Nainen

28. Ikä

Alle 30 30-45 46-60 Yli 60

29. Asuinpaikkakunta

Asiantuntijahaastattelut

1. Minkälainen merkitys vapaalla metsästysoikeudella on lappilaisen kulttuurin ja perinteiden kannalta?
2. Miten näette vapaan metsästysoikeuden, onko oikeus perusteltu?
3. Kuinka tärkeänä näette vapaan metsästysoikeuden lappilaisten ihmisten kannalta?
4. Minkälainen merkitys vapaalla metsästysoikeudella on mielestänne ihmisten ja eri sukupolvien välisiin suhteisiin?
5. Mielenpiteenne vapaan metsästysoikeuden merkityksestä kaikenikäisten harrastusmahdollisuuksiin Lapissa?
6. Houkutteleeko vapaa metsästysoikeus mielestänne väestöä Lappiin?
7. Miten näette Lapin metsästysmatkailun tilan tällä hetkellä?
8. Mielenpiteenne Lapin ulkopuolelta tulevien hirviseurueiden määrästä?
9. Miten näette vapaan metsästysoikeuden nojalla tapahtuvan metsästyksen vaikutuksen riistakantoihin?
10. Näkemyksenne vapaan metsästysoikeuden eteen suoritettavista riistanhoitotoista?
 - Kuinka motivoiva vapaa metsästysoikeus on riistanhoitotöiden suorittamiseen valtion mailla?
 - Suoritettaisiinko olman oikeutta riittävästi?
11. Mielenpiteenne vapaan metsästysoikeuden tulevaisuudesta, ennallaan vai muutostarpeita?